

II.4.OBIECTIVELE GENERALE ȘI SPECIFICE DE DEZVOLTARE ALE

COMUNEI TILIȘCA

PE TERMEN SCURT 2014 – 2020

ÎN

STRATEGIA CONSILIULUI JUDEȚEAN SIBIU

Obiectivele propuse în Strategia comunei Tilișca urmărește cele 3 priorități ale Strategiei Europa 2020 contribuind la atingerea celor 5 obiective ale Uniunii Europene privind:

1. **ocuparea forței de muncă** (75% din populația cu vârsta cuprinsă între 20 și 64 de ani ar trebui să aibă un loc de muncă),
2. **cercetarea și inovarea** (3% din PIB-ul UE ar trebui investit în cercetare-dezvoltare),
3. **schimbările climatice și energia** (obiectivele „20/20/20” în materie de climă/energie ar trebui îndeplinite, inclusiv o reducere a emisiilor majorată la 30%, dacă există condiții favorabile în acest sens),
4. **educația** (rata abandonului școlar timpuriu ar trebui redusă sub nivelul de 10% și cel puțin 40% din generația tânără ar trebui să aibă studii superioare) și
5. **combaterea sărăciei** (numărul persoanelor amenințate de sărăcie ar trebui redus cu 20 de milioane).

prin

- **creșterea inteligență:** dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și inovare;
- **creșterea durabilă:** promovarea unei economii mai eficiente din punctul de vedere al utilizării resurselor, mai ecologice și mai competitive;
- **creșterea favorabilă incluziunii:** promovarea unei economii cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială și al

obiectivului general al Strategiei comunei Tilișca,
acela al

**dezvoltării durabile a comunei Tilișca
care să ducă la creșterea nivelului de trai al populației.**

I.1.Infrastructura generală și servicii publice

I.1.1.Infrastructura de transport

Rețeaua de căi rutiere

Obiectivul general al Strategiei îl constituie dezvoltarea durabilă a comunei, infrastructura de transport fiind considerată una din componentele de bază ce contribuie la dezvoltarea localităților. Comuna **Tilișca** este responsabilă de dezvoltarea (întreținerea, repararea și modernizarea) drumurilor comunale și a celor de hotar iar Consiliul Județean Sibiu este responsabil de dezvoltarea drumurilor județene avute în administrare, alocând o importantă parte din buget în această direcție.

Obiectivul de dezvoltare a infrastructurii rutiere comunale va fi atins prin următoarele acțiuni:

- modernizare, refacere și reabilitare de drumuri comunale, poduri și podețe, întreținere și reparații constante ale celor existente și construire a unor noi tronsoane, refacerea porților de intrare în comună;
- proponeri de reclasificare la nivel de drum județean (DJ) a unor drumuri comunale (DC) importante (în principal a celor de interes turistic județean și a centurii ocolitoare a localităților Sibiu);

Drumul comunal Tilișca – Apoldu de Sus a fost predat Consiliului Județean Sibiu pentru modernizare

-se vor căuta soluții și se va solicita sprijinul Consiliului Județean Sibiu pentru reabilitarea, refacerea și modernizarea unor Drumuri comunale, de hotar, vicinale, agricole și forestiere având în vedere planul de investiții pentru DJ pentru perioada 2010-2020, al Consiliului Județean Sibiu și Masterplanul în domeniul infrastructurii rutiere, finalizat la sfârșitul anului 2009.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

-În Strategia județeană de dezvoltare din domeniul infrastructurii rutiere a fost stabilit pentru anii 2014-2020, Consiliul Județean Sibiu o listă de proiecte în domeniul infrastructurii rutiere, în funcție de priorități și vor fi realizate acele proiecte prioritare pentru care vor putea fi atrase resursele financiare necesare. Astfel în bugetul propriu Consiliului Județean Sibiu, și-a propus realizarea următoarei investiții, începând cu anul 2013 și până în anul 2016:

Obiectivele propuse sunt în concordanță cu obiectivele generale ale strategiei naționale în domeniul infrastructurii de transport, strategie elaborată prin urmărirea tendințelor și direcțiilor stabilite de Uniunea Europeană, cât și cu obiectivele generale regăsite în documentele esențiale programatice din domeniu și anume Planul Național de Dezvoltare 2007-2013, Programul Operațional Sectorial - Transport, Programul Operațional Regional 2007-2013, Programul Operațional Sectorial - Mediu, Planul de Dezvoltare Regională Regiunea Centru, ș.a. De asemenea s-a ținut seama de:

Strategia guvernamentală de dezvoltare din domeniul infrastructurii rutiere și implicațiile ei asupra județului Sibiu

Dezvoltarea infrastructurii rutiere a Consiliului Județean Sibiu nu poate fi separată de cadrul dezvoltării infrastructurii naționale (respectiv autostrăzile, drumurile europene, naționale și exprese din administrarea Ministerului Transporturilor cu multe termene de finalizare incerte:

- Autostrada București-Brașov-Făgăraș-Brădeni-Hoghilag-Sighișoara-Cluj-Borș (BH), denumită și „Autostrada Transilvania”, va trece prin nord-estul județului, pe o porțiune mică în zona Brădeni – Hoghilag (posibil vor exista două noduri rutiere corespunzătoare celor două zone); lucrarea se a fost estimată a fi finalizată până la sfârșitul lui 2013 (?). Această autostradă nu are un impact direct foarte mare asupra județului în ansamblu, străbătându-l doar pe un tronson restrâns
- Autostrada Nădlac-Arad-Timișoara-Lugoj-Deva-Sibiu-Pitești, aflată pe Coridorul IV Paneuropean traversează județul Sibiu pe un traseu relativ paralel cu DN1 până la Veștem și cu DN7 de la Veștem până la granița de sud a județului spre Râmnicu Vâlcea. Aceasta va avea un impact deosebit asupra drumurilor județene și comunale din zona de influență, în special cele din zona de sud, sud-vest a județului (DJ 105G, 106, 106C, 106D, 106E, 106R, 143B, DC 56, 57, 61-68, 71, 72, 73 ș.a.), traficul estimat atras fiind de circa 15% până în 2025.
- Drumul Expres Sibiu-Făgăraș va realiza o a treia legătură rapidă între Coridorul de Transport Pan-European nr. IV (tronson Arad - Sibiu) și Autostrada Transilvania și o legătură vest-est în centrul țării. În momentul de față, realizarea acestui proiect nu are cunoscut termenul de realizare.
- **Reabilitare de drumuri naționale:** Pentru menținerea viabilității rețelei rutiere, CNADNR derulează, ca parte a strategiei sale pe termen lung, un program de reabilitare a drumurilor. Acesta vizează cu prioritate infrastructura cuprinsă în rețeaua Trans-Europeană de Transport (TEN). Programul de reabilitare a drumurilor naționale a început în anul 1994, fiind eșalonat în 15 etape, astfel încât până în anul 2014 să fie reabilitați 11.300 km. Pentru județul nostru sunt prevăzute următoarele etape:
  - etapa a V-a - DN 1 tronson Brașov – Sibiu
  - etapa a IX-a - DN 14 tronson Sibiu – Sighișoara, etc
- **Realizarea centurii ocolitoare a municipiului Sibiu și a autostrăzii A1 Sibiu – Orăștie** (finalizată în 2013), proiect guvernamental, cu importanță deosebită pentru traficul din municipiul Sibiu, unde acesta a fost substanțial simplificat.

În concluzia acestui subcapitol, se poate afirma că Programul de investiții a CNADNR a modificat și va modifica structura infrastructurii rutiere, producând o reorientare a fluxurilor de circulație în rețea. Prin poziția lor față de județul Sibiu, investițiile pot influența direct sau indirect fluxurile de circulație. În județul Sibiu rețeaua de drumuri naționale în lungime totală de 257 km este integral modernizată și reabilitată, drumurile fiind situate în clasele tehnice III și IV iar starea tehnică este considerată bună. Importanța drumurilor naționale de pe teritoriul județului Sibiu (DN 1, DN 7, DN 7C, DN 14, DN 14A și DN 14B) integral reabilitate cât și a celorlalte infrastructuri rutiere ce vor fi construite (Autostrada Transilvania, Autostrada Nădlac-Arad-Timișoara-Lugoj-Deva-Sibiu-Pitești-București-Constanța situată pe Coridorul IV Paneuropean terestru și Drumul expres Sibiu-Făgăraș) vor contribui la creșterea importanței unor drumuri județene și comunale din zona de influență.

Costurile de modernizare ale drumurilor județene și comunale s-au evaluat considerându-se valorile medii de 36 Euro / m² fără TVA (4,2 Lei / Euro) pentru drumurile județene și 21 Euro / m² fără TVA (4,2 lei / Euro) pentru drumuri comunale, cât și utilizând parametrii reglementați de normative (OMT 43/1997) de minim 7 m lățime pentru DJ între localități (în localități lățimea drumului utilizată a fost cea maximă posibilă funcție de dispunerea proprietăților adiacente drumului pentru evitarea costurilor suplimentare cu exproprierea, pentru despăgubirea proprietarilor) și de minim 5-5,5 m pentru drumuri comunale. Consiliul Județean Sibiu alocă, în afară de investițiile în proiecte de modernizare, sume importante pentru întreținerea și reparațiile drumurilor avute în administrare (cca. 87-90% din totalul bugetului anual pentru infrastructură rutieră). Masterplanul pentru mai prezintă, printre altele, o analiză a stării tehnice a DJ și DC și a podurilor aferente, o previzionare a impactului asupra rețelelor de DJ și DC a viitoarelor autostrăzi care vor străbate Sibiu, o prognoză de trafic pentru 2010-2025, o evaluare detaliată a importanței DJ și DC în funcție de diverși factori, o analiză a impactului proiectelor propuse asupra mediului înconjurător, cel social, cel economic și asupra turismului, precum și o procedură de monitorizare și evaluare a implementării masterplanului.

Toate proiectele de modernizare în domeniul infrastructurii rutiere vor ține cont de normele impuse de protecție a mediului, patrimoniului cultural și a ariilor protejate. Se va urmări întărirea colaborării cu S.C. Drumuri și Poduri Sibiu S.A., societate care în prezent are ca unic acționar Consiliul Județean Sibiu, dar și cu Aeroportul Sibiu, transportul aerian fiind indispensabil dezvoltării industriale moderne și a turismului, în special.

Prin dezvoltarea infrastructurii rutiere se vor obține, de asemenea, importante beneficii socio-economice, de mediu și efecte pozitive asupra dezvoltării turismului, mai greu de cuantificat în valori absolute.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Dezvoltarea, modernizarea și extinderea drumurilor din comună trebuie să conducă la o dezvoltare economico-socială a comunei **Tilișca** și a județului Sibiu în ansamblu, la o creștere a veniturilor populației și a nivelului de trai și calității vieții. Beneficii estimate sunt:

- angajarea de noi resurse umane (reducere șomaj) și creșterea ratei ocupaționale în comună;
- asigurarea accesibilității și mobilității sporite a mărfurilor și călătorilor/turiștilor
- fluidizarea traficului și reducerea timpului de deplasare, a combustibilului folosit și a uzurii mijloacelor de transport;
- reducerea numărului de accidente;
- reducerea disparităților între diferite zone ale comunei;
- asigurarea unor legături mai eficiente a drumurilor locale cu cele naționale;
- atragerea de noi investitori și investiții;
- creșterea competitivității economice și dezvoltarea economică bazată pe cunoaștere;
- cunoașterea mai bună a patrimoniului cultural și turistic al tuturor zonelor județului și atragerea de noi turiști;
- mai buna cunoaștere și punere în evidență a obiceiurilor și tradițiilor locale, respectiv de valorificarea diversității culturale din comuna **Tilișca**, ș.a.

Ca parte a obiectivului general al Strategiei ce constituie dezvoltarea durabilă a comunei **dezvoltarea relațiilor de parteneriat ale comunei cu orașul Săliște, municipiul Sibiu și comunele vecine** poate asigura creșterea investițiilor străine pe plan local, dezvoltarea mediului de afaceri, valorificarea și facilitarea potențialului turistic și cultural, valorificarea poziției geografice extrem de favorabilă a județului și accesul direct la căile de comunicație terestre și feroviare, corelarea cu alte investiții din județele limitrofe sau din regiune, asigurarea accesibilității la transportul aerian pentru toate segmentele populației județului.

Aici se cuvine a menționa că prin directă implicare a Consiliului Județean s-a asigurat menținerea în exploatare a drumului județean DJ 106 E cu impact semnificativ asupra comunei **Tilișca**, în condițiile în care alunecările de teren a necesitat lucrări de urgență pentru consolidarea versantului surpat pe porțiunea de teren dintre Tilișca și satul aparținător Rod.

Prioritățile Consiliului Județean Sibiu până în 2020 sunt în momentul de față clar definite.

Din bugetul propriu Consiliului Județean Sibiu, și-a propus realizarea următoarei investiții în drumuri comunale, începând cu anul 2013 și până în anul 2016:

1.Modernizare DJ106 N Păltiniș – Rozdești – Șteflești - Valea Frumoasei - DN67C km 0+000-34+500

Proiectul va avea un impact major privind dezvoltarea Mărginimii Sibiului, acest drum asigurând mai multor comune accesul la proprietățile comunale publice și/sau private.

Infrastructura tehnico-edilitară și serviciile publice

I.1.1.1. Infrastructura de apă și apă uzată

La nivelul județului Sibiu există doi operatori regionali atestați, **S.C. Apă Canal S.A. Sibiu** pe zona de sud și **S.C. Apa Tîrnavei Mari S.A. Mediaș** pentru zona de nord a județului.

La nivelul comunei **Tilișca**, respectiv sudului județului Sibiu s-a derulat în parteneriat proiectul: **“Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județele Sibiu și Brașov”**.

Astfel, în baza Ordinului Ministrului Mediului și Pădurilor nr. 1194/04.04.2011 privind aprobarea finanțării proiectului major “Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județele Sibiu și Brașov” și a Deciziei Comisiei Europene C(2011) 1812 final din 24.03.2011 de la Bruxelles a fost semnat la București, la data de 06.04.2011, Contractul de Finanțare nr. 121152 între Ministerul Mediului și Pădurilor - în calitate de Autoritate de Management pentru Programul Sectorial “Mediu” și SC Apă-Canal SA Sibiu - în calitate de Beneficiar.

În Masterplanul privind Extinderea și reabilitarea sistemelor de apă și apă uzată din județul Sibiu a fost dezvoltată o matrice care ia în considerație mai mulți parametri grupați în două categorii: sănătatea umană și poluarea mediului. Prioritatea localităților este stabilită în funcție de numărul locuitorilor, cele mai mari fiind mai importante, și de greutatea fiecărui parametru. Analiza a fost făcută cu tehnicile GIS, rezultatul

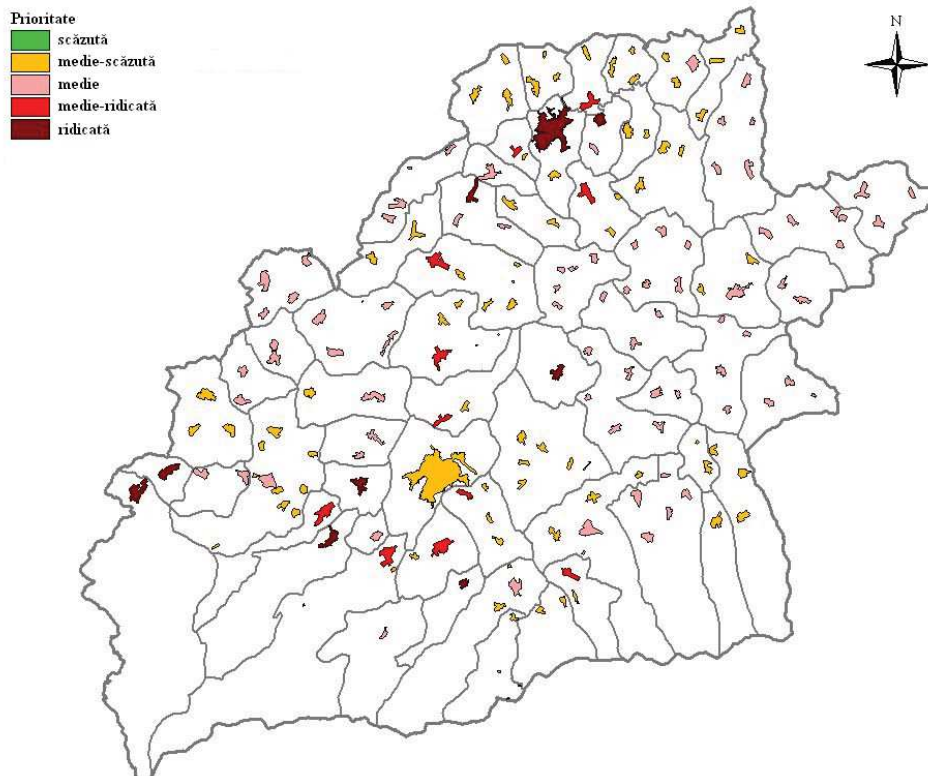
Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

identificând cele mai relevante localități din județul Sibiu în care trebuie să aibă loc investiții pentru cele două sectoare.

Comuna Tilișca este în sistemul infrastructurii de apă din județul Sibiu

Masterplan 2006

Reglementări în domeniu la nivel județean:

Prin derogare de la dispozițiile articolelor 5 alineatul 2 și 8, precum și ale anexei I părțile B și C la Directiva 98/83/CE, valorile stabilite pentru următorii parametri nu se aplică în întregime pe teritoriul României (implicit în județul Sibiu) în condițiile stabilite mai jos:

- pentru oxidabilitate (până la 31.12.2010) în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 locuitori;
- pentru amoniu, nitrați, turbiditate, aluminiu, fier, plumb, cadmiu și pesticide (până la 31.12.2015) în aglomerările urbane cu mai puțin de 10.000 locuitori;
- pentru amoniu, nitrați, aluminiu, fier, plumb, cadmiu, pesticide și mangan (până la 31.12.2015), în aglomerările între 10.000 și 100.000 locuitori.

În **Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu** sunt prezentate următoarele investiții prioritare în ceea ce privește calitatea apei pentru consumul zilnic al populației, pentru care se au în vedere:

- sistemele existente de alimentare cu apă potabilă care din cauza sursei, lipsei tratamentului adecvat, calității slabe a apei, nu sunt conforme și au un impact direct asupra sănătății populației;
- sistemele existente de alimentare cu apă potabilă care din cauza deficiențelor, sursei, facilităților de tratare sau pierderilor din rețea, nu pot furniza apă potabilă 24 h/zi;
- zonele urbane care nu beneficiază în prezent de o sursă acceptabilă de alimentare cu apă și pot fi deservite de o sursă existentă;
- extinderea zonelor deservite de surse de apă conforme care le elimină pe cele sursele neconforme existente;
- comunități ce nu dispun de o sursă de apă potabilă acceptabilă și care nu pot fi deservite din sursele existente;
- înlocuirea rețelelor, cu precădere a celor cu deficiențe, cu număr semnificativ de intervenții, cu întreruperi în alimentare, cu pierderi;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- înlocuirea țevilor din azbest din cadrul rețelelor.

Obiective pentru infrastructura de apă			
Perioada	Sursa	Tratare	Rețea
2008 – 2013	<ul style="list-style-type: none"> • Construcția unor noi facilități de captare cu priza de râu, acolo unde au nevoie urgentă de înlocuire; • Realizarea unor puțuri noi, în zone unde există lipsuri în alimentare sau fântânile existente trebuie înlocuite; • Reabilitarea surselor existente de apă subterană prin înlocuirea echipamentului electric și mecanic. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea și extinderea facilităților de tratare existente acolo unde apa potabilă nu este în conformitate cu legislația; • Furnizarea de facilități adecvate de laborator pentru toate facilitățile de tratare; • Furnizarea de facilități suplimentare de tratare acolo unde apa subterană și de suprafață nu este conformă cu legislația (de ex. eliminarea nitrăților); • Înlocuirea echipamentelor mecano-electrice aflate în stare critică. 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea sau ranforsarea conductelor magistrale de apă potabilă pentru a furniza apa celor noi conectați; • Începerea construcției de rețele noi de apă pentru comunitățile neconectate în prezent; • Extinderea rețelei în zonele urbane pentru a realiza cel puțin o rată de conectare de 80%; • Începerea înlocuirii tronsoanelor cu probleme mari ale rețelei; • Începerea înlocuirii conductelor din azbociment; • Instalarea contoarelor de debit de masă în toate rețelele pentru a ajuta la reducerea pierderilor.
2014 – 2018	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea structurilor captărilor de râu existente; • Reabilitarea /reînnoirea frontului de captare pe baza programelor convenite; • Reabilitarea /înlocuirea conductelor de aducțiune apă brută; • Înlocuirea echipamentelor mecano-electrice de la fronturile de captare pe baza programului convenit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Construirea de facilități noi de tratare ca parte a unui program pe termen lung; • Reabilitarea facilităților existente care nu au fost incluse în programul anterior; • Dotarea tuturor stațiilor de tratare cu sisteme de recuperare a nămolului. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea extinderii rețelei pentru a ajunge la o rată de acoperire de 100% în zonele urbane majore; • Continuarea extinderii rețelei pentru a ajunge la o rată de acoperire de 80% în zonele cu comunități mai mici; • Ranforsarea magistrelor pentru a asigura o alimentare adecvată cu apă acolo unde este necesar; • Finalizarea înlocuirii conductelor magistrale din azbociment; • Continuarea înlocuirii tronsoanelor defecte din rețea pe baza rezultatelor programului privind pierderile de apă; • Începerea elaborării unui model hidraulic al rețelei pentru a optimiza performanța rețelei.
2019 – 2023	<ul style="list-style-type: none"> • Înlocuirea continuă a echipamentelor mecano-electrice de la fronturile de captare pentru a îmbunătăți eficiența energetică; • Reabilitare continuă a fronturilor de captare pe baza programului convenit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Înlocuirea părților majore ale echipamentelor mecano-electrice în conformitate cu programul convenit și pentru a economisi energia electrică; • Continuarea reabilitării facilităților existente; • Dotarea cu facilități suplimentare de tratare acolo unde calitatea apei nu este conformă. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea înlocuirii tronsoanelor defecte din rețea; • Efectuarea schimbărilor necesare ale rețelei bazate pe rezultatele modelului hidraulic; • Extinderea rețelei atât cât este necesar în conformitate cu planul urbanistic; • Menținerea unei campanii proactive de control a pierderilor de apă.
2024 – 2028	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea componentelor majore structurale ale captărilor de apă de suprafață; • Înlocuirea sistemului SCADA pentru fronturile de captare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea componentelor structurale majore ale stațiilor de tratare; • Analiza nevoii de capacitate suplimentară de tratare în comparație cu schimbările survenite în profilul cererii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea înlocuirii rețelei pe baza rezultatelor campaniei de control al pierderilor; • Analiza rezultatelor modelului hidraulic.
2029 – 2038	<ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea echipamentului pentru a se asigura faptul că nu există lipsuri în alimentare. 	<ul style="list-style-type: none"> • Înlocuirea echipamentului și structurilor în conformitate cu programul convenit. 	<ul style="list-style-type: none"> • Continuarea înlocuirii rețelei pe baza rezultatelor campaniei de control al pierderilor.

În zona tratată de Masterplan, localitățile au fost grupate pentru a fi deservite de aceeași sursă de apă, acolo unde este posibil, pentru a folosi mai bine sursele de apă existente, care sunt în general conforme, și stațiile de tratare. Pentru restul localităților, au fost identificate sursele de apă potabilă considerate a fi adecvate așa cum sunt definite de Directiva 98/83/CE. Cu toate acestea, nu au fost prevăzute investiții pentru șase localități (Albi și Pădureni - Slimnic, Crinț - Săliște, Lotrioara și Paltin - Boița, Sădinca - Loamneș) cu o populație sub pragul minim de 50 persoane specificat de Directivă. Au fost identificate cinci sisteme zonale de

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

alimentare cu apă ce cuprind 56 de localități (58,33%) din totalul de 96 de localități, restul de 40 fiind incluse la rubrica Rural.

Sistem zonal	Localități incluse	Stația de tratare a apei
Sibiu	<i>Sibiu Sud</i> Sibiu, Păltiniș, Cîsnădie, Cîsnădioara, Rășinari, Prislop, Șelimbăr, Bungard, Mohu, Veștem <i>Sibiu Nord-Est</i> Roșia, Cașolț, Daia, Nou, Cornățel, Nucet, Șura Mare, Hamba <i>Sibiu Nord-Vest</i> Șura Mică, Rusciori, Ocna Sibiului, Loamneș, Mîndra, Alămor, Armeni, Hașag, Păuca, Bogatu Român, Broșteni, Presaca, Ludoș, Gusu, Miercurea Sibiului, Dobîrca, Apoldu de Sus, Apoldu de Jos, Sîngătin, Amnaș, Aciliu, Cristian	Dumbrava Sibiu Sibiu Sud
Avrig	Avrig, Mîrșa, Bradu, Săcădate, Racoviță, Sebeșu de Sus	Avrig
Tălmăciu	Tălmăciu, Tălmăciu II (Colonia Tălmăciu)	Nici una
Săliște	Săliște, Galeș, Vale, Săcel, Mag, Tilișca	Săliște
Jina	Jina, Poiana Sibiului	Jina

(extras din Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu, 2008)

Zona cu servicii de apă	Etapă 2 (până în 2015)	Etapă 3 (până în 2038)
Sistem zonal de alimentare cu apă Sibiu <ul style="list-style-type: none"> • Captare de suprafață râul Cibin și barajul de pe Râul Sadu; • Două stații existente de tratare apă: Dumbrava (în funcțiune) și Sibiu Sud (în conservare); • Populație bransată care beneficiază de apă tratată estimată (2007): 184.455; • Populație fără acces la apă potabilă (2007): 28.296. 	<ul style="list-style-type: none"> • ST Dumbrava finalizată în 2009; • ST Sibiu Sud finalizată în 2012; • Conformare totală cu articolele 1–7 din Directiva pentru Apă Potabilă 98/83/CE; • Alimentare cu apă disponibilă pentru 100% din populație din zona de alimentare propusă; • Zona de funcționare extinsă și la zonele rurale. 	<ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea și reabilitarea rețelei în curs de desfășurare; • Retehnologizare Stației de Tratare; • Măsuri active de control al scurgerilor.

(extras din Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu, 2008)

Infrastructura de apă uzată

Obiective

Prin derogare de la Articolele 3, 4 și 5(2) ale Directivei 91/271/EEC, cerințele pentru sistemul de colectare și tratare apelor uzate pentru aglomerări cu o populație echivalentă mai mare de 2.000, nu se vor aplica în totalitate în România (implicit pentru județul Sibiu) până la 31 decembrie 2018, în conformitate cu următoarele ținte intermediare:

- Până la 31.12.2013, conformarea cu Articolul 3 va fi realizată în aglomerările cu o populație echivalentă mai mare de 10.000;
- Până la 31.12.2013, conformarea cu Articolul 5(2) va fi realizată în aglomerările cu o populație echivalentă mai mare de 10.000.

România este obligată să asigure extinderea treptată a sistemelor de colectare prevăzute la articolul 3 în conformitate cu următoarele niveluri minime generale de locuitori echivalenți:

- 80% la 31.12.2015.

De asemenea, România este obligată să asigure extinderea treptată a tratării apelor reziduale prevăzute la articolele 4 și 5(2) astfel:

- 77% la 31.12.2015.
- În *Masterplanul privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu* (zona de sud, nord-vest și centru a județului Sibiu) sunt prezentate următoarele investiții prioritare în ceea ce privește tratarea apelor uzate,

Canalizare	Epurare	Nămol
<ul style="list-style-type: none"> • 2008 – 2013 • Extinderea rețelei în toate zonele urbane pentru 	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea/extinderea facilităților existente de epurare care trebuie să 	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea facilităților existente de tratare a nămolului în cadrul

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Canalizare	Epurare	Nămol
<p>a se atinge o rată de acoperire de cel puțin 80%;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Instalarea conductelor magistrale pentru schemele regionale de apă uzată (clustere de apă uzată); • Instalarea tronsoanelor cheie ale rețelei de canalizare în localitățile care vor fi conectate la schemele de dezvoltare regională (aglomerări de apă uzată); • Înlocuirea tronsoanelor cu probleme grave ale rețelei: refulări/inundări, infiltrații excesive sau cazuri clare de defectare. 	<p>fie în conformitate cu cerințele privind eliminarea nutrienților / tratare avansată;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea unor facilități de epurare noi sau reabilitate pentru schemele de dezvoltare regională privind epurarea apelor uzate; • Furnizarea de facilități adecvate de laborator la toate stațiile de epurare importante. 	<p>facilităților centrale convenite;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Realizarea facilităților adecvate de tratare a nămolului la noua stație de epurare; • Asigurarea unui depozit ecologic pentru depozitarea nămolului provenit din procesul de epurare; • Achiziționarea de echipament pentru evacuarea nămolului pe teren sau pentru folosirea lui în alte scopuri de mediu.
<p>2014 – 2018</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extinderea rețelei în toate zonele urbane pentru a se atinge o rată de acoperire de cel puțin 90%; • Continuă instalarea conductelor magistrale pentru schemele regionale de apă uzată (clustere de apă uzată); • Instalarea unor tronsoane non cheie ale rețelei în localitățile recent conectate; • Continuă înlocuirea tronsoanelor cu probleme ale rețelei existente; • Instalarea tronsoanelor cheie ale rețelei în localitățile sub 10.000 l.e. care nu sunt părți ale schemelor de dezvoltare regională. 	<ul style="list-style-type: none"> • Reabilitarea/extinderea facilităților existente de epurare pentru o populație echivalentă sub 10.000; • Realizarea unor facilități de epurare noi pentru părțile care au mai rămas din schemele de dezvoltare regională privind epurarea apelor uzate; • Realizarea unor facilități de epurare noi în funcție de realizarea noilor sisteme de colectare a apelor uzate. 	<ul style="list-style-type: none"> • Realizarea facilităților de tratare a nămolului la toate stațiile de epurare noi; • Realizarea unui program de monitorizare a nămolului pentru a se vedea dacă acesta poate fi folosit în agricultură; • Adoptarea unor metode alternative de evacuare a nămolului, ca de ex. uscare.
<p>2019 – 2023</p> <ul style="list-style-type: none"> • Furnizarea pentru prima dată a serviciilor de canalizare în localitățile rurale care nu au 2018 ca termen de conformare; • Continuă înlocuirea tronsoanelor cu probleme ale rețelei existente; • Dezvoltarea unui model hidraulic pentru comunitățile urbane importante; • Realizarea unor lucrări de îmbunătățire ale deversoarelor conductelor de canalizare în sistem combinat; • Dotarea cu echipament care să colecteze materialul vidanjabil din fosele septice. 	<ul style="list-style-type: none"> • Construcție completă a facilităților adecvate de tratare pentru comunitățile rurale, așa cum se cere în prevederile Directivei; • Înlocuirea elementelor majore ale echipamentelor mecano-electrice în conformitate cu programul convenit; 	<ul style="list-style-type: none"> • Extinderea facilităților de tratare a nămolului după cum este necesar; • Înlocuirea elementelor majore ale echipamentelor mecano-electrice în conformitate cu programul convenit; • Începerea evacuării nămolului pe terenuri în conformitate cu legislația.
<p>2024 – 2038</p> <ul style="list-style-type: none"> • Extinderea rețelelor după cum este necesar; • Continuă înlocuirea a tronsoanelor vechi ale rețelei; • Reconfigurarea rețelei pe baza rezultatelor modelului hidraulic al rețelei. 	<ul style="list-style-type: none"> • Înlocuirea echipamentelor mecano-electrice în conformitate cu programul convenit; • Analizarea performanței/eficienței stațiilor de epurare existente și modificarea lor dacă este necesar. 	<ul style="list-style-type: none"> • Întreținerea facilităților; • Continuarea programului de evacuare ecologică a nămolului pe terenuri.

(extras din Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu, 2008)

În zona tratată au fost identificate 20 de aglomerări cu o populație echivalentă peste 2.000, în conformitate cu prevederile Directivei, din care:

- 1 aglomerare care depășește 100.000 l.e.;
- 2 aglomerări între 10.000-100.000 l.e.;
- 17 aglomerări între 2.000-10.000 l.e.;
- 73 aglomerări sub 2.000 l.e.

Termenul de *aglomerare* nu trebuie confundat cu unitățile administrative. Limitele unei aglomerări pot corespunde sau nu cu granițele unei unități administrative, mai multe unități administrative (învecinate) pot constitui o aglomerare sau, o singură unitate administrativă poate fi formată din aglomerări independente dacă ele reprezintă suficiente zone concentrate, separate în spațiu/teritorial.

Aglomerările care se află sub incidența Directivei sunt:

- așezările umane (localitățile) cu o populație echivalentă > 2.000 l.e.;
- localitățile alăturate care depășesc împreună limita de 2.000 l.e.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Ținând cont de faptul că economiile de scară sunt necesare în sectorul de colectare și epurare a apei uzate și acolo unde este fezabil din punct de vedere tehnic, aglomerările au fost grupate în clustere de aglomerări (fie între ele, fie cu aglomerări sub 2.000 l.e.) care sunt deservite de aceeași stație de epurare.

În cadrul Masterplanului privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu, s-au stabilit și prioritzat investițiile ce vor avea loc în partea de sud a județului Sibiu în funcție de ordinea priorităților pentru faza I (2008-2013) și s-au prezentat investițiile pe localități pentru perioada 2008-2038.

În concluzie:

Proiectul **“Extinderea și reabilitarea infrastructurii de apă și apă uzată în județele Sibiu și Brașov”** presupune investiții în extinderea și reabilitarea sistemelor de apă potabilă, precum și în sistemul de colectare a apelor uzate. Este în curs de implementare pentru aglomerările Sibiu-Șelimbăr, Cisnădie, Rășinari, Mohu, Avrig, Mârșa, Ocna Sibiului și Făgăraș, de către Operatorul Regional "S.C. Apă - Canal S.A Sibiu.". Obiectivul proiectului este reabilitarea și extinderea sistemului de alimentare și tratare a apei și a sistemului de colectare și tratare a apei uzate în aglomerările mai sus menționate, în scopul conformării cu obligațiile privind calitatea apei prevăzute în Tratatul de Aderare, precum și cu obiectivele Programului Operațional Sectorial de Mediu. Proiectul constă în principal în măsuri de reabilitare a surselor de apă, extinderea și reabilitarea conductelor de aducțiune și a stațiilor de tratare a apei, extinderea și reabilitarea rețelei de distribuție și a rezervoarelor de apă, construcția și reabilitarea stațiilor de pompare, construcția stațiilor de clorinare, precum și reabilitarea și extinderea rețelelor de canalizare, inclusiv construcția stațiilor de pompare, construcția și reabilitarea stațiilor de epurare. Populația beneficiară a proiectului va fi de aproximativ 246.500 locuitori.

Obiectivele specifice ale Proiectului au fost împărțite în doua secțiuni ce acoperă aria de proiect aferentă județului Sibiu-Sud și orașului Făgăraș, Județul Sibiu – Sud:

Pentru apă:

- Asigurarea conformării cu cerințele Directivei 98/83/EC privind calitatea apei destinate consumului uman în aria de proiect;
- Îmbunătățirea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate în conformitate cu Directiva de Apă 98/83/CEE în aria de proiect, de la 90.8% în 2008 la 99.7% la sfârșitul anului 2013;
- Asigurarea furnizării de apă potabilă părții de nord-vest a județului unde 14,000 de locuitori sunt fără o sursă regulată de apă;
- Asigurarea furnizării apei potabile la o presiune adecvată și fără întreruperi;
- Asigurarea accesului la servicii de alimentare cu apă de calitate pe baza principiului maximizării eficienței costurilor, calității în operare și afordabilității populației;
- Reducerea pierderilor de apă din aria de proiect prin reabilitarea rețelelor de distribuție, în medie cu 10%;
- Finalizarea stației de tratare Sibiu-Sud ce va permite o mai mare siguranță în furnizarea de apă potabilă la o calitate acceptabilă pentru 21,000 locuitori în localitățile situate în apropiere de Sibiu, precum și îmbunătățirea alimentării cu apă pentru zona mai mare.

Pentru apă uzată:

- Asigurarea conformării cu Directiva 91/271/CEE privind epurarea apelor uzate orășenești în aria de proiect;
- Creșterea gradului de acoperire cu servicii de colectare a apelor uzate de la 87,8% în anul 2008 la 99,6% la finalul anului 2013 la nivelul ariei de proiect;
- Creșterea gradului de acoperire cu servicii de epurare a apelor uzate în conformitate cu Directiva privind Apele Uzate Urbane 91/271/CEE de la 0 % în anul 2008 la 99.6 % la finalul anului 2013 la nivelul ariei de proiect;
- Reducerea nivelului infiltratilor în aria de proiect cu aprox. 26% în urma reabilitărilor la rețeaua de canalizare;
- Facilități de tratare a nămolului la Stațiile de epurare Avrig și Ocna Sibiului;
- Extinderea SE Sibiu Mohu pentru a fi conformă cu Articolul 5 al Directivei 91/271/CEE, și noi stații la Avrig și Ocna Sibiului.

Rețelele de apă modernizate din Tilișca sunt în exploatarea APĂ-CANAL SA Sibiu, care desfășoară investiții în modernizarea Uzinei de apă aflate pe teritoriul comunei Tilișca; în planul de investiții pe anul 2015 (a se vedea www.apacansb.ro) s-au inclus următoarele lucrări:

-lucrări în continuare contorizare consumatori Săliște, Tilișca, Galeș, Vale (poz.1.6) etc.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

I.1.1.2. Alimentare cu energie electrică

Programul “Electrificare 2007-2009” a asigurat cofinanțarea proiectelor de investiții pentru electrificarea localităților, prin acordarea de transferuri către bugetele locale din bugetul Ministerului Internelor și Reformei Administrative (ulterior redenumit Ministerul Administrației și Internelor), în limita fondurilor alocate de la bugetul de stat cu această destinație. **Județul Sibiu este considerat producător de energie electrică printr-o serie de hidrocentrale amplasate pe râurile Sadu, Olt, Cibin, microhidrocentrale și minihidrocentrale pe râurile Cibin, Sadu, Rășinari, Sebeș, Racovița.**

În județul Sibiu distribuția pe medie tensiune se face la 20 kV. În mediul urban se întâlnesc rețele subterane (LES 20 kV – 354 km) iar în mediul rural rețele aeriene (LEA 20 kV – 1.494 km). Aceste rețele sunt destinate alimentării cu energie electrică a consumatorilor casnici, edilitari, terțiari, inclusiv a consumatorilor industriali de puteri reduse.

Rețelele urbane din județ (LEA 0,4 kV) sunt subterane în zonele centrale și aeriene în cele periferice. În mediul rural sunt numai rețele aeriene pozate pe stâlpi de beton.

I.1.1.3. Salubritatea localităților

Principalele obiective tehnice care constituie strategia generală a județului Sibiu pentru gestionarea deșeurilor se pot sintetiza, astfel:

Strategia generală a județului Sibiu pentru gestionarea deșeurilor	
Obiectiv	Termen
Promovarea și aplicarea principiului prevenirii la consumator	permanent
Promovarea tratării nămolului rezultat de la epurarea apelor uzate orășenești în vederea valorificării	permanent
Asigurarea unui grad de acoperire cu servicii de salubritate de 100% în mediul rural	2013
Finalizarea și realizarea de noi stații de sortare pentru deșeurile reciclabile colectate selectiv	2010 – 2016
Implementarea sistemului de colectare selectivă a deșeurilor reciclabile astfel încât să se asigure atingerea țintelor privind valorificarea deșeurilor de ambalaje	2013
Închiderea depozitelor neconforme conform prevederilor avizelor de închidere emise de A.P.M. Sibiu	2013
Asigurarea de capacități de tratare a deșeurilor biodegradabile municipale (compostare, fermentare, tratare mecano-biologică ș.a.) astfel încât să se asigure atingerea țintelor privind reducerea cantității de deșeuri biodegradabile depozitate	2012 – 2015
Pregătirea pentru reutilizare și reciclarea deșeurilor menajere și asimilabile hârtie, metal, plastic și sticlă la un nivel minim de 50% din masa totală	2020
Gestionarea corespunzătoare a deșeurilor din construcții și demolări astfel încât să se asigure un grad minim de valorificare de 70% din cantitatea totală a deșeurilor din C&D nepericuloase cu excepția codului 17 05 04	2020

(extras din Masterplan privind alimentarea cu apă și evacuarea apelor uzate în județul Sibiu, 2008)

Pentru atingerea țintelor este propus acest sistem integrat de gestionare a deșeurilor solide municipale și un plan de investiții aferent, după cum urmează:

- ✓ implementarea unui sistem de colectare selectivă a deșeurilor menajere pe categorii: hârtie+carton, plastic+metal+lemn, deșeuri biodegradabile, deșeuri reziduale;
- ✓ colectarea selectivă a deșeurilor verzi de la casele individuale din Sibiu și Mediaș;
- ✓ construirea unei stații de sortare lângă Sibiu, care, adăugată capacităților de sortare realizate prin PHARE (Agnita, Săliște, Cisnădie, Mediaș), să asigure materia primă pentru reciclarea cantităților stabilite prin ținte;
- ✓ construirea unor capacități de compostare a deșeurilor biodegradabile și a celor verzi care să asigure reducerea cantităților depozitate la Târnava;
- ✓ utilizarea stațiilor de transfer ce se construiesc prin proiectele PHARE pentru transportul deșeurilor la depozitul Cristian;
- ✓ închiderea în 2013 a ultimelor 5 depozite municipale de deșeuri.

În cadrul strategiei, județul a fost împărțit în cinci zone în funcție de proiectele PHARE CES implementate și în funcție de distanțele de transport și transfer, astfel: Zona 1 Sibiu, Zona 2 Avrig, Zona 3 Agnita, Zona 5 Săliște.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Zona 1 Sibiu

Din această zonă fac parte 20 unități administrativ teritoriale (UAT) pe teritoriul cărora serviciile de salubritate sunt prestate de 5 operatori economici;

Măsuri pe termen scurt:

Pentru fiecare din cele 5 zone în parte a fost stabilit un Plan de acțiune pe termen scurt, având în vedere următoarele:

- UAT fără contract de salubritate – în cel mai scurt timp vor încheia un contract de salubritate cu un operator licențiat, care să expire la data delegării activității de colectare și transport de către ADI ECO Sibiu;
- UAT în cazul cărora există contracte de salubritate încheiate direct cu locuitorii – din punct de vedere legal, al relației între UAT și operator, aceste UAT sunt în aceeași situație de la punctul precedent, respectiv fără contract de salubritate (deoarece contractele dintre operator și utilizatori nu pot ține loc unui contract de delegare a gestiunii). De aceea soluția aplicabilă va fi aceeași ca la punctul anterior;
- UAT cu contracte de salubritate care expiră în perioada 2011 – 2012 – în cazul în care nu a fost realizată o prelungire anterioară, aceste contracte vor fi preluate, conform legii, pe o perioadă de maxim 2 ani;
- UAT cu contracte de salubritate care expiră în perioada 2014 – 2021 (asupra acestor contracte nu se va interveni; după expirare, activitatea de colectare și transport va fi preluată de operatorul zonal căruia i s-a delegat gestiunea activității de colectare și transport ; în acest sens, contractul de delegare va fi încheiat de ADI ECO Sibiu și pentru aceste UAT, încă din 2013, dar pentru aceste UAT contractul atribuit de ADI ECO Sibiu noului operator va intra în vigoare la data la care le expiră contractul actual ; până la acea dată, aceste contracte existente vor fi modificate doar în sensul precizării stațiilor/depozitului unde vor fi transportate deșeurile colectate de operatorul actual, pentru a respecta fluxul planificat al deșeurilor din județ și a fi astfel integrate în Proiect, precum și, eventual, în vederea regularizării lor, conform prevederilor legale aplicabile, dacă este cazul;
- UAT cu contracte de salubritate care expiră în perioada 2029 – 2058 – asupra acestor contracte nu se va interveni; ele vor fi modificate doar în sensul precizării stațiilor/depozitului unde vor fi transferate deșeurile colectate de operatorul actual, pentru a respecta fluxul planificat al deșeurilor din județ și a fi astfel integrate în Proiect, precum și, eventual, în vederea regularizării lor conform prevederilor legale aplicabile, dacă este cazul;
- UAT cu contracte care expiră la data atribuirii serviciului de către ADI ECO Sibiu – asupra acestor contracte nu se va interveni, încetând de drept la data delegării activității de colectare și transport pentru zona respectivă;
- UAT cu contracte pe perioadă nedeterminată– aceste contracte vor fi modificate pentru a fi regularizate conform prevederilor legale aplicabile, iar având în vedere ca durata contractului este o clauză obligatorie a contractelor de delegare (conform Legii nr. 51/2006) și nu poate fi mai mare decât durata necesară amortizării investițiilor, fără a depăși 49 de ani (conform Legii nr. 101/2006), prin act adițional va fi stipulată durata acestor contracte conform celor de mai sus;
- În situația în care mai rămâne o perioadă foarte scurtă de timp între data expirării contractelor existente și data preconizată la care gestiunea serviciului va fi preluată de către noul operator desemnat prin procedura organizată de ADI, operatorul actual va continua să furnizeze serviciul, în vederea asigurării continuității acestui serviciu, însă doar până la data intrării în vigoare a noului contract, încheiat de ADI cu noul operator desemnat.

Colectare

Colectarea deșeurilor reziduale

În prezent gradul de acoperire cu servicii de salubritate este de 100% atât în mediul urban cât și în mediul rural, cu mici excepții (5 localități din mediul rural) toate localitățile fiind deservite de operatori de salubritate licențiați ANRSC. În conformitate cu Studiul de fezabilitate revizuit în anul 2012, sistemul de colectare separată a deșeurilor, care urmează a fi implementat începând cu anul 2013 la nivelul județului cuprinde diferențiat mediul urban și mediul rural. Se prezintă :

Mediul rural

- deșeurile de hârtie și carton, deșeurile de plastic și metal și deșeurile reziduale se vor colecta în puncte de colectare în containere de 1,1 m³. Fiecare container va deservi 250 locuitori;
- deșeurile de sticlă se vor colecta pe o singură culoare în puncte de colectare în containere de 1,1 mc. Fiecare container va deservi 1.500 locuitori, fiind asigurat însă cel puțin câte un container în fiecare localitate (inclusiv sate).

Frecvența propusă de colectarea deșeurilor reciclabile colectate separat în mediul rural:

- Hârtie - o dată la două săptămâni, plastic și metal - de 2 ori pe săptămână, sticla - o dată la două săptămâni.

În mediul urban, un recipient pentru colectarea separată va deservi 110 locuitori sau 250 locuitori (depinde de tipul de deșeu). În mediul rural un recipient pentru colectarea separată a deșeurilor de hârtie și carton va deservi 250 locuitori, iar un recipient pentru colectarea separată a sticlei va deservi 1.500 locuitori.

Implementarea Colectării Separate A Deșeurilor Reciclabile

În cadrul etapei de implementare a proiectului (Asistență Tehnică și Supervizarea Lucrărilor de Construcții în Sprijinul Consiliului Județean Sibiu), echipa de experți împreună cu reprezentanții ADI ECO SIBIU și UIP a realizat o analiză detaliată a:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- contractelor de salubritate existente la nivelul fiecărei unități teritoriale administrative în parte;
- situației existente în ceea ce privește recipientii de colectare separată a deșeurilor reciclabile și unitățile de compostare individuală;
- proiectelor implementate la nivelul județului Sibiu, prin care s-a realizat achiziția de recipiente de colectare separată și unități de compostare individuală.

Astfel, au fost organizate o serie de întâlniri directe cu factorii implicați în gestionarea deșeurilor municipale (reprezentanții primăriilor, a operatorilor de salubritate precum și reprezentanții ECO-ROM Ambalaje) și au fost primite din teritoriu datele necesare.

În ceea ce privește situația existentă a recipientilor de colectare separată și a unităților de compostare individuală, au fost centralizate și acolo unde a fost cazul, verificate, datele primite din teritoriu.

În urma analizei tehnice și instituționale realizate s-au desprins următoarele concluzii:

- S.C. ECO-ROM AMBALAJE S.A. a asigurat parțial dotarea cu containere de 1,1 mc pentru colectarea deșeurilor reciclabile în municipiile Sibiu și Mediaș în orașul Dumbrăveni și în 9 comune din județul Sibiu;
- Prin proiectul “Sistem zonal de gestionare a deșeurilor urbane” finanțat de către Ministerul Mediului (aprobat prin HG 537/2006), au fost achiziționați recipiente de colectare separată pentru orașul Copșa Mică și alte 5 comune partenere;
- Proiectele PHARE CES implementate au suferit modificări față de cererile de finanțare inițiale, luate în considerare la realizarea Studiului de fezabilitate. Sunt situații în care nu au mai fost achiziționate toate echipamentele de colectare separată prevăzute;
- Modul de calcul a recipientilor necesari pentru colectarea sticlei în mediul rural nu a luat în calcul alcătuirea administrativă a comunelor (sunt comune cu câte 4 – 5 sate) ci numai numărul total de locuitori din comună;
- Containerele de metal propuse pentru colectarea separată a deșeurilor de sticlă au greutate ridicată, fiind dificile în operare, fapt semnalat de operatorii de salubritate regionali existenți în județ;
- Există localități rurale și urbane, care au achiziționat deja prin proiecte PHARE CES unități de compostare individuală.

De asemenea, în urma discuțiilor cu reprezentanții municipiului Sibiu s-a concluzionat că există probleme foarte mari în identificarea spațiilor pentru amplasarea punctelor de colectare pe de o parte, iar pe de altă parte,

Având în vedere toate aspectele menționate anterior, s-a considerat necesară actualizarea sistemului de colectare separată a deșeurilor reciclabile după cum urmează.

Mediul rural

- deșeurile de hârtie și carton, deșeurile de plastic și metal și deșeurile reziduale se vor colecta în puncte de colectare în containere de 1,1 m³. Fiecare container va deservi 250 locuitori;
- deșeurile de sticlă se vor colecta pe o singură culoare în puncte de colectare în containere de 1,1 mc. Fiecare container va deservi 1.500 locuitori, fiind asigurat însă cel puțin câte un container în fiecare localitate (inclusiv sate).

Frecvența propusă de colectarea deșeurilor reciclabile colectate separat în mediul rural:

- Hârtie - o dată la două săptămâni, plastic și metal - de 2 ori pe săptămână, sticla - o dată la două săptămâni.

Pentru a stabili numărul necesar de puncte de colectare, s-a hotărât ca, în mediul urban, un recipient pentru colectarea separată va deservi 110 locuitori sau 250 locuitori (depinde de tipul de deșeu). În mediul rural un recipient pentru colectarea separată a deșeurilor de hârtie și carton va deservi 250 locuitori, iar un recipient pentru colectarea separată a sticlei va deservi 1.500 locuitori.

Implementarea colectării separate a deșeurilor biodegradabile menajere/compostării la domiciliu

S-a propus colectarea separată a deșeurilor biodegradabile menajere din municipiile Sibiu și Mediaș, cu compostarea la stații de compostare, iar pentru zonele rurale, o colectare separată pentru 60% din gospodării, cu compostarea individuală.

Multe dintre locuințele rurale vor fi dotate cu unități individuale de compostare a deșeurilor biodegradabile. Se estimează ca 7.800 de tone de deșeuri biodegradabile să fie reduse de la depozitare în fiecare an prin compostarea corespunzătoare a deșeurilor menajere în 25.000 de unități de compostare.

Prin proiectul Sistem de management integrat al deșeurilor în județul Sibiu se va realiza o stație de compostare la Sura Mică cu o capacitate de 20.000 t/an, care va asigura sortarea deșeurilor reciclabile colectate separat din municipiul Sibiu și localitățile învecinate, asigurându-se astfel o capacitatea necesară a nivelului județului. Stația de sortare este estimată a intra în operare în anul 2013.

Compostare

În ceea ce privește compostarea deșeurilor municipale, în prezent există în județ o stație de compostare la Avrig de capacitate mică, realizată prin proiect PHARE CES. Prin proiectul Sistem de management integrat al deșeurilor se vor

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

realiza încă două stații de compostare: o stație de compostare la Sura Mica cu o capacitate de 15.000 t/an în care vor fi compostate deșeurile biodegradabile colectate separat în municipiul Sibiu și o stație de compostare la Tarnava cu o capacitate de 7.000 t/an în care vor fi compostate deșeurile biodegradabile colectate separat în municipiul Medias. Odată cu darea în funcțiune a celor două stații se va asigura atingerea țintei prevăzută pentru anul 2013 privind reducerea la depozitare a deșeurilor biodegradabile municipale.

Transfer

Stația de transfer cu containere deschise este cea mai potrivită soluție din punct de vedere economic în cazul unor cantități mici de deșeuri de până la 100.000 t/an (274 t/zi). Astfel:

- pentru zonele rurale cu o cantitate de deșeuri de până la 10.000 t/an sunt recomandate stațiile mici din zona rurală cu containere de capacitate mică;

Alternativa 1 consideră în prezent folosirea stațiilor de transfer planificate în proiectele PHARE CES aflate în faza de implementare. Locurile planificate pentru stațiile de transfer economisesc costurile globale de transport și reduc necesitatea de a construi mai multe depozite mai mici dar mult mai costisitoare:

Celelalte două zone (Cisnădie și Mărginimea Sibiului) nu necesită stație de transfer deoarece sunt situate la o distanță foarte mică de depozitul conform al comunei Cristian.

Depozitare

În prezent, toate deșeurile municipale generate sunt depozitate la depozitul conform de la Cristian. Depozitele urbane neconforme clasa „b” și-au încetat activitatea urmând să fie închise în cursul anului 2013 în cadrul proiectului SMID.

Depozitul conform pentru depozitarea deșeurilor municipale este amplasat pe teritoriul administrativ al comunei Cristian. Operatorul acestuia este S.C. TRACON S.R.L. Brăila. Anul de punere în funcțiune a depozitului a fost 2004, iar anul estimat de închidere este 2034.

Toate spațiile de depozitare din zona rurală au sistat depozitarea începând cu 16 iulie 2009.

Se va menține, în continuare, **interdicția de construire de incineratoare de deșeuri pe teritoriul administrativ al județului Sibiu**, interdicție ce va fi prevăzută în toate documentațiile de urbanism și amenajarea teritoriului și a regulamentelor de urbanism aferente acestora alături de **interdicția de a permite dezvoltarea unor activități industriale poluante** (PATJ - Planul de Amenajare a Teritoriului Județean, PUG - Planurile Urbanistice Generale).

I.1.2.SERVICIUL VOLUNTAR PENTRU SITUAȚII DE URGENȚĂ TILIȘCA

Serviciul voluntar pentru situații de urgență este constituit în comuna Tilișca prin H.C.L. și funcționează în subordinea consiliului local făcând parte din structura organizatorică a acestuia.

Serviciul voluntar pentru situații de urgență își îndeplinește atribuțiile legale și prestează servicii într-un sector de competență stabilit cu acordul Inspectoratului Județean pentru Situații de Urgență. Sectorul de competență cuprinde obligatoriu teritoriul localității:

a) Desfășoară activități de informare și instruire privind cunoașterea și respectarea regulilor și a măsurilor de apărare împotriva incendiilor;

b) Verifică modul de aplicare a normelor, reglementărilor tehnice și dispozițiilor care privesc apărarea împotriva incendiilor, în domeniul de competență;

c) Asigură intervenția pentru stingerea incendiilor, salvarea, acordarea primului ajutor și protecția persoanelor, a animalelor și a bunurilor periclitate de incendii sau în alte situații de urgență;

d) Execută, cu forțe proprii sau în cooperare, operațiuni și activități de înștiințare, avertizare, alarmare, alertare, recunoaștere, cercetare, evacuare, adăpostire, căutare, salvare, descarcerare, deblocare, prim ajutor sau asistență medicală de urgență, stingere a incendiilor, depoluare, protecție N.B.C. și decontaminare, filtrare și transport de apă, iluminat, protecție a bunurilor materiale și valorilor din patrimoniul cultural, acordare de sprijin pentru supraviețuirea populației afectate și alte măsuri de protecție a cetățenilor în caz de situații de urgență;

e) Serviciul voluntar pentru situații de urgență participă la intervenții nu numai pe raza administrativ-teritorială ci și în sectorul de competență stabilit de către I.S.U.J. Sibiu. În localitățile din sectorul de competență costul intervențiilor este suportat de către consiliile locale ale acestor localități și se calculează conform devizului de lucrări efectuate, în funcție de numărul de kilometri parcurși, numărul orelor de funcționare cu utilajul din dotare și numărul persoanelor participante din cadrul serviciului voluntar.

f) Serviciul voluntar pentru situații de urgență poate presta contra cost servicii către populație precum: transport apă, evacuare apă din subsoluri, fântâni conform devizului de lucrări efectuate.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Relația cu Inspectoratul pentru Situații de Urgență "Cpt. Dumitru Croitoru" (I.S.U.)

Obiectivele I.S.U. se regăsesc în legislația în vigoare și în planurile de acțiune ale instituției.

Obiectivele pe termen scurt:

- implementarea sistemului de înștiințare alarmare de tip electronic în bazinul hidrografic Cibin;
- completarea bazei tehnico – materiale necesare în procesul de instruire a efectivelor;
- intensificarea colaborării cu județele membre ale Regiunii Centru în domeniul de cooperare, servicii comunitare de urgență civilă și intervenție la dezastre;
- sprijinirea administrațiilor publice locale în implementarea, dezvoltarea și modernizarea sistemului de voluntariat în procesul de gestionare a situațiilor de urgență;
- reorganizarea sectoarelor de competență a serviciilor voluntare pentru situații de urgență, în funcție de situația rezultată în urma definitivării procesului de profesionalizare a inspectoratului pentru situații de urgență;
- continuarea activității de achiziționare de materiale și echipamente în limita fondurilor alocate, pentru îndeplinirea eficientă a misiunilor;
- asigurarea participării la cursurile de pregătire pentru salvatori (înălțime, înec) a subofițerilor selecționați;
- implementarea rețelei metropolitane la nivelul inspectoratului.

Obiectivele pe termen mediu:

- reorganizarea sectoarelor de intervenție prin detașarea de autospeciale în punctele nodale, pentru scurtarea timpului de răspuns și intervenție și susținerea unor unități mobile de intervenție (Avrig, Săliște, Dumbrăveni, Tâlmaci, Rășinari, Marpod, Ocna Sibiului și altele) - este de așteptat ca îmbunătățirea dotărilor cu echipamente, să conducă la creșterea gradului de siguranță a populației și la primirea ajutorului de urgență calificat într-un timp mai scurt;
- înlocuirea tuturor autospeciilor pentru intervenție, uzate fizic și moral cu autospeciale moderne și performante, cu caracteristici tehnico-tactice care să corespundă necesităților și situațiilor de risc din zona de competență;
- reorganizarea și finalizarea constituirii după caz, a serviciilor de urgență private, potrivit legii, la operatorii economici și instituțiile care desfășoare activități cu risc de incendiu;
- actualizarea documentelor operative la nivelul zonei de competență în vederea îmbunătățirii raportului cost – eficacitate, a sistemului de organizare, conducere, coordonare și control a misiunilor;
- eficientizarea și profesionalizarea procesului de pregătire a întregului personal, în funcție de necesitățile reale pentru îndeplinirea atribuțiilor funcționale;
- implementarea unui climat de muncă angajant și redefinirea raportului ierarhic, pe temeiul responsabilităților profesionale și regulamentare la toate eșaloanele;
- eficientizarea activităților de coordonare, control și îndrumare în scopul gestionării eficiente a modului de îndeplinire a activităților;
- reevaluarea activității de menținere la un standard ridicat al ordinei și disciplinei și prevenirea oricăror evenimente ce ar putea aduce prejudicii imaginii inspectoratului județean pentru situații de urgență.

Relația comunei Tilișca cu Autoritatea Teritorială de Ordine Publică are următoarele obiective în perioada 2012 - 2016:

- Informarea cetățenilor despre misiunea A.T.O.P. Sibiu.
- Formarea unui grup de lucru în cadrul A.T.O.P., în care să fie invitați și reprezentanți ai O.N.G.-urilor care să analizeze informarea prezentată de reprezentanții Inspectoratului de Poliție al Județului Sibiu pe linia activității de petiționare.
- Întocmirea, de către Inspectoratul de Poliție al Județului Sibiu, a unei evaluări a activităților desfășurate și a rezultatelor obținute, pe principalii indicatori de performanță, conform obiectivelor generale și specifice ale M.A.I. și Poliției Române.

Subsecvent, va fi prezentat și un plan de acțiune, cu măsuri concrete, cu termene și responsabilități, pentru eliminarea deficiențelor constatate.

I.2. ASISTENȚĂ SOCIALĂ

Scopul strategiei este să creeze un sistem funcțional de servicii sociale la nivel local în comuna Tilișca racordat la cel județean, capabil să asigure dezvoltarea capacităților indivizilor și/sau comunităților pentru

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

soluționarea propriilor nevoi sociale, precum și creșterea calității vieții și promovarea principiilor de coeziune și incluziune socială.

Obiectivul general: Dezvoltarea unui sistem competitiv de asistență socială care să răspundă nevoilor beneficiarilor.

Obiective specifice:

1. **Prevenirea instituționalizării** care să conducă la reducerea costurilor, aflate în continuă creștere și să scadă intrările în sistem, obiectiv ce presupune crearea unor rețele locale care să ofere o gamă largă de servicii alternative

OBIECTIV STRATEGIC 1: - Dezvoltarea de servicii cu caracter primar

- **Obiectiv operational 1.1 :** Dezvoltarea activitatilor de identificare si evaluare initiala, a nevoii sociale individuale, familiale si de grup
- **Obiectiv operational 1.2 :** Dezvoltarea activitatilor de informare asupra drepturilor si obligatiilor
- **Obiectiv operational 1.3 :** Diversificarea actiunilor de constientizare si sensibilizare sociala

OBIECTIV STRATEGIC 2: - Crearea si dezvoltarea serviciilor alternative adaptate nevoilor persoanelor cu handicap grav

- **Obiectiv operational 2.1 :** Cresterea calitatii serviciilor prestate de asistenti personali pentru persoanele cu handicap grav
- **Obiectiv operational 2.2 :** Intocmirea unui plan de urmarire si control privind respectarea drepturilor persoanelor cu handicap.
- **Obiectiv operational 2.3. :** Prevenirea institutionalizarii persoanei cu handicap

OBIECTIV STRATEGIC 3: Dezvoltarea serviciilor de prevenire a separarii copilului de familia sa

- **Obiectiv operational 3.1 :** Prevenirea separarii copilului de familia sa prin intocmirea planului de servicii

OBIECTIV STRATEGIC 4 : Dezvoltare servicii pentru prevenirea instituționalizării persoanelor varstnice

- **Obiectiv operational 4.1 :** Prevenirea instituționalizării persoanelor varstnice

Managementul în domeniul asistenței sociale în județul Sibiu se asigură de către Consiliul Județean Sibiu prin intermediul D.G.A.S.P.C. - instituție cu personalitate juridică aflată în subordinea sa - și a altor instituții din subordinea C.J.S., unele servicii fiind prestate în colaborare cu Consiliile Locale și SPAS-urile acestora. În cadrul sistemului de asistență socială de la nivelul județului Sibiu, D.G.A.S.P.C. are rolul de aplicare a politicilor sociale în domeniul protecției copilului, familiei, persoanelor singure, persoanelor vârstnice, persoanelor cu handicap, precum și a oricăror persoane vulnerabile sau aflate în nevoie și rolul de coordonare a activităților SPAS-urilor conform competențelor conferite de legislația în vigoare.

Managementul în domeniul asistenței sociale se va asigura de către Consiliile Locale și de primari prin intermediul SPAS-urilor. Și din punct de vedere al asistenței sociale, județul Sibiu va organiza și coordona activitățile pe 5 zone geografice: Zona Sibiu, **zona Mărginimea Sibiului**, zona Valea Oltului, zona Podișul Secașelor - Podișul Tîrnavelor, zona Valea Hîrtibaciului.

În perioada 2013 – 2016 se are în vedere dezvoltarea a câte unei rețele în fiecare zonă. O rețea va fi constituită din instituții, organizații și furnizori de servicii din zonă care pot încheia parteneriate. Fiecare zonă va avea baza de date comună, reguli și proceduri care să asigure printr-un sistem unitar de abordare, o intervenție personalizată și individualizată, în funcție de nevoile beneficiarului, o responsabilitate partajată, parteneriate active și altele. Această rețea va cuprinde un complex de servicii sociale formate din centre de zi, centre de consiliere, servicii de îngrijire la domiciliu, centre de plasament, ateliere protejate și altele.

Conform noii Legi a asistenței sociale nr. 292/2011, serviciile sociale reprezintă activitatea sau ansamblul de activități realizate pentru a răspunde nevoilor sociale, precum și celor speciale, familiale sau de grup, în vederea depășirii situațiilor de dificultate, prevenirii și combaterii riscului de excluziune socială, promovării incluziunii sociale și creșterii calității vieții. Acestea pot organiza și acorda în sistem integrat cu servicii de ocupare, de sănătate, de educație, precum și cu alte servicii sociale de interes general.

O atenție sporită se acordă în noua Lege a asistenței sociale **serviciilor de îngrijire personală** - se adresează persoanelor dependente care, ca urmare a pierderii autonomiei funcționale din cauze fizice, psihice

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

sau mintale, necesită ajutor semnificativ pentru a realiza activitățile uzuale ale vieții de zi cu zi. Situația de dependență este o consecință a bolii, traumei și dizabilității și poate fi exacerbată de absența relațiilor sociale și a resurselor economice adecvate. Vulnerabilitățile pot fi legate de sărăcie, de vârstă, de sănătate mintală sau fizică, de muncă, de analfabetism, de locație, de societate diversă.

Ajutorul acordat pentru îndeplinirea activităților uzuale ale vieții zilnice privește două categorii de activități:

a) activități de bază ale vieții zilnice, în principal: asigurarea igienei corporale, îmbrăcare și dezbrăcare, hrănire și hidratare, asigurarea igienei eliminărilor, transfer și mobilizare, deplasare în interior, comunicare;

b) activități instrumentale ale vieții zilnice, în principal: prepararea hranei, efectuarea de cumpărături, activități de menaj și spălătorie, facilitarea deplasării în exterior și însoțire, activități de administrare și gestionare a bunurilor, acompaniere și socializare.

Îngrijirea persoanei care necesită pe o perioadă mai lungă de 60 de zile ajutor pentru îndeplinirea activităților de bază și instrumentale ale vieții zilnice este definită ca **îngrijire de lungă durată**. Orice persoană dependentă (din categoria persoane vârstnice, persoane cu dizabilități și bolnavii cronici) are dreptul la servicii de îngrijire personală.

Îngrijirea de lungă durată se asigură la domiciliu, în centre rezidențiale, în centre de zi, la domiciliul persoanei care acordă serviciul și în comunitate. Se pot organiza și acorda integrat cu servicii de îngrijire medicală, de reabilitare și amenajare a ambientului, cu alte servicii de recuperare/reabilitare și pot fiacompaniate de servicii de consiliere socială, juridică și de informare.

Tendențele recente privind structura populației Uniunii Europene reliefează un număr de provocări pentru sistemele de bunăstare socială. Având în vedere nevoia de adaptare a serviciilor publice pentru o populație europeană în curs de îmbătrânire, a fost adoptată pe 9 septembrie 2010 la Strasbourg Rezoluția Parlamentului European referitoare la îngrijirea pe termen lung a persoanelor vârstnice, prin care PE “invită statele membre să ia în considerare evoluțiile demografice din ultimii ani, în special îmbătrânirea populației, care au condus la presiuni bugetare sporite și la o cerere mare în ceea ce privește o infrastructură mai bună pentru servicii de asistență medicală și îngrijire socială”.

La nivelul UE27, raportul de dependență se va dubla în următorii 50 de ani, de la curenul 25,2 la o proiecție de 53,47 în 2060 pentru o populație care va crește sensibil, numai de la 501,25 milioane la 505,71 milioane de persoane. Acest fapt clarifică faptul că schimbările constau nu doar în îmbătrânire, dar și de reducere a volumului populației.

Îngrijirile la domiciliu reprezintă cea mai eficientă strategie de îngrijire a persoanelor vârstnice în situație de dependență, nu numai pentru că este o metodă cu un cost mai redus decât îngrijirea în instituții, dar și pentru că este preferată de toate persoanele în cauză, reprezentând un atribut esențial al asigurării creșterii calității vieții.

I.3. TURISMUL ÎN COMUNA TILIȘCA

Dezvoltarea durabilă a turismului în comuna **Tilișca** reprezintă una din priorități pentru perioada 2014 – 2020.

Pornind de la legislația în vigoare (Legea administrației publice locale nr. 215/2001 cu completările și modificările ulterioare și Ordonanța Guvernului nr. 58/1998 privind organizarea și desfășurarea activității de turism în România) misiunea Consiliului Local în domeniul turismului constă în: intervenții directe pentru siguranța turismului, participarea la proiecte de investiții cu efect asupra dezvoltării durabile și echilibrate a turismului, implicarea în parteneriate pentru dezvoltarea infrastructurii în turism, promovarea potențialului turistic pe plan intern și internațional prin participarea la saloane de turism în țară și străinătate, elaborarea de materiale de promovare.

Pentru realizarea misiunii s-au identificat cinci obiective generale de dezvoltare a turismului și anume:

1. Siguranța:

Siguranța practicării turismului reprezintă unul din obiectivele generale ale comunei, cu atât mai mult cu cât aceasta este o obligație prevăzută de lege, astfel comuna **Tilișca** să poată fi percepută ca o destinație sigură.

Obiectivele specifice în acest sens sunt:

- aplicarea fermă și consecventă a măsurilor legale pentru eliminarea riscurilor privind siguranța și sănătatea turiștilor;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- prevenirea incidentelor/accidentelor prin creșterea nivelului de informare a turiștilor și locuitorilor, în special asupra pericolelor și măsurilor de securitate;
- inițierea, întreținerea corespunzătoare și marcarea unor trasee între localitățile comunei și cu alte localități învecinate, de drumeție și culturale, inclusiv pe plaiurile comunale;

2. Calitatea:

Comuna **Tilișca** va interveni prin extinderea, modernizarea și reabilitarea infrastructurii și rețelelor de utilități publice ce deservește zonele centrale ale localităților – zone cu potențial turistic; această intervenție va avea impact direct asupra îmbunătățirii experienței turistice în comună, cu reflectare în creșterea numărului de turiști.

Obiectivul general al acestei priorități este *creșterea calității serviciilor turistice în comună* având ca obiective specifice:

- modernizarea drumurilor de acces către zonele turistice
- realizarea, încurajarea și sprijinirea investițiilor în infrastructura turistică;
- atragerea și absorbția finanțărilor din instrumente structurale și fonduri complementare;
- dezvoltarea unor produse turistice noi care să fructifice punctele tari evidențiate în analiza

SWOT;

3. Patrimoniul cultural:

Comuna **Tilișca** are potențial mare în ceea ce privește turismul cultural, fiind comuna ce deține și pune în valoare a monumentelor istorice dar și patrimoniul imaterial reprezentat de memoria unor personalități marcante naționale (bazată pe unicitatea culturii), ca o componentă esențială a experienței turistice.

Obiectivul general al acestei priorități este *mai bună valorificare turistică a patrimoniului cultural material și imaterial*, având ca obiective specifice:

- reabilitarea, conservarea și valorificarea turistică a patrimoniului cultural construit;
- creșterea atractivității turistice a actului de cultură și promovarea acestora;
- sprijinirea actorilor culturali locali și județeni/naționali în realizarea evenimentelor culturale reprezentative, cu impact asupra atractivității turistice.

4. Accesibilitatea informației turistice locale/județene și naționale prin avantajele oferite de noile canale de promovare: internetul, etc.

Obiectivul general al acestei priorități este *îmbunătățirea accesibilității comunei ca și destinație turistică*, având ca obiective specifice:

- încurajarea unei prezențe cât mai mari a ofertei turistice locale pe Internet;
- oferirea de informații cât mai complete despre comuna **Tilișca** atât prin metodele tradiționale cât și prin cele moderne;
- îmbunătățirea informațiilor existente în punctele de intrare (aeroporturile, gările, autogările).
- Promovarea valorilor locale și județene prin consolidarea brandului Sibiu și Transilvania, acesta beneficiind de o bună reclamă internațională obținută începând cu 2007, odată cu lansarea Programului "Sibiu – Capitală Culturală Europeană 2007".
- realizarea unei abordări integrate a brandului la toate nivelurile industriei turistice;

5. Parteneriate:

Comuna **Tilișca** va acorda atenție modalităților de valorificare a potențialului turistic al comunei, de creare a infrastructurii necesare susținerii acestuia și de sprijinire a sectorului privat pentru a face față cerințelor pieței.

Obiectivul general al acestei priorități este *dezvoltarea unei colaborări eficiente în cadrul sectorului public și între acesta și sectorul privat* având ca obiective specifice:

- dezvoltarea de parteneriate cu ONG-uri și actorii interesați la nivel național, regional și local pentru promovarea și dezvoltarea turismului;
- dezvoltarea activității **Centru de Informații Turistice al Comunei Tilișca**, un centru de acces la informație – **CLUBUL MUNȚILOR** - care să deservească atât cetățenii (servicii turistice și educaționale) cât și turiștii și interconectarea acestuia cu alte centre din Mărginime și din județul Sibiu (pentru rezervarea locurilor de cazare, etc);
- încurajarea implicării comunității locale în dezvoltarea și promovarea turismului;
- asigurarea unui cadru strategic adecvat care să permită realizarea de parteneriate;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- sprijin actorilor locali în promovarea turismului, pregătirea profesională, dezvoltarea economică, conservarea moștenirii culturale;
- minimizarea impactului turismului asupra mediului înconjurător.
- încurajarea dezvoltării unor produse „icoană” care să fie reprezentative / distincte pentru Sibiu (5 trasee turistice tematice: **Drumul brânzei**, Vămile Făgărașilor, Drumul fortificațiilor, Drumul sării, Drumul verde al Văii Hârtibaciului, stațiunea balneo-climaterică Bazna, bisericile fortificate, arhitectura săsească, marca Brukenthal, Păltinișul, Bălea, Transfăgărășanul, Muzeul Civilizației Populare Tradiționale în aer liber din Dumbrava Sibiului, ș.a.).
- sprijinirea îmbunătățirii pregătirii în domeniul turismului prin organizarea de seminarii, dezbateri, acordări de premii, diplome, recunoaștere și mesaje publice ș.a.;
- încurajarea unor legături puternice între educație și turism, prin implicarea școlii comunale
- încurajarea pregătirii continue și dezvoltarea aptitudinilor a celor ce activează în industria turistică locală.

Comuna **Tilișca** va colabora cu Consiliul Județean Sibiu, Asociația Județeană de Turism Sibiu, Asociația Turismul Sibian precum și cu alte ONG-uri specializate în turism pentru creșterea capacității instituționale proprii în domeniul turismului și dezvoltarea infrastructurii turistice în comună și în general în Mărginimea Sibiului.

I.4. DEZVOLTAREA ECONOMICĂ, AGRICULTURA ȘI DEZVOLTAREA RURALĂ

Dezvoltarea economică a comunei **Tilișca** se încadrează în dezvoltarea generală a județului și în prioritățile stabilite de Strategia Europa 2020 privind:

- **Creșterea inteligentă** – economie bazată pe cunoaștere și inovare;
- **Creșterea durabilă** – economie mai eficientă din punct de vedere al utilizării resurselor, mai ecologică și mai competitivă;
- **Creștere favorabilă incluziunii** – economie cu o rată ridicată a ocupării forței de muncă, care să asigure coeziunea socială și teritorială.

Dezvoltarea mediului economic (de afaceri) reprezintă piatra de temelie a procesului de creare a unei culturi antreprenoriale dinamice și implicit de creare a resurselor materiale, atât pentru comunitatea locală, cât și pentru mediul de afaceri implicat, în scopul îmbunătățirii calității vieții întregii colectivități. În acest proces complex sunt implicați reprezentanți din diferite medii sociale care cuprind atât sectorul public, mediul de afaceri, dar și sectorul non-guvernamental. Buna colaborare a tuturor acestor factori importanți în dezvoltarea economică va duce la crearea de noi locuri de muncă și creșterea veniturilor populației și, implicit la creșterea nivelului de trai al populației și al veniturilor bugetului județean.

I.4.1. Dezvoltarea economică

În comuna Tilișca și în întreg mediul rural din județul Sibiu activitățile economice sunt diversificate pe următoarele ramuri:

- **mica industrie inclusiv industria casnică:** industria textilă și încălțăminte, industria alimentară, construcții metalice și produse din metal, industria de exploatare și prelucrare a lemnului etc.;
- **agricultură:** cultura plantelor și zootehnie;
- **turism și servicii.**

Una din prioritățile de dezvoltare ale județului Sibiu pe termen mediu și lung, pe lângă infrastructura de transport, de sănătate, de asistență socială, de educație și dezvoltare a resurselor umane, de turism, cultură și sport o constituie **creșterea competitivității economice a județului** prin stimularea inovării și sprijinirea IMM-urilor, mediului de afaceri și de cercetare științifică, prin sprijinirea agriculturii, silviculturii și dezvoltării rurale.

Obiectivul strategic de dezvoltare îl constituie promovarea și dezvoltarea unei economii moderne și competitive, orientată tot mai mult pe cunoaștere, creativitate și inovare, în măsura să asigure dezvoltarea durabilă, echilibrată, coezivă și solidară a întregului județ. Pentru aceasta, politicile publice vor asigura o cât mai bună valorificare a istoriei, tradiției și culturii locale, atragerea investițiilor moderne și competitive în domeniul producției și serviciilor, dezvoltarea unui sistem de educație și învățământ adaptat cerințelor pieței

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

locale și regionale, astfel încât să fie creat unui cadru economic atractiv și flexibil, orientat spre profitabilitate și crearea/menținerea de locuri de muncă, în măsura să asigure un nivel mai bun de prosperitate pentru cetățeni.

Pentru realizarea acestui obiectiv strategic se au în vedere următoarele **obiective specifice**:

1. Creșterea coeziunii teritoriale Mărginimii Sibiului prin sprijinirea dezvoltării localităților (parteneriate active între CL **Tilișca**, CJ Sibiu și alți factori interesați), prin dezvoltarea infrastructurii tehnice (transport, telecomunicații, utilități, energie) și a infrastructurii sociale (educație, cercetare, sănătate, socială) din județ – tratat la capitolele de infrastructură de transport, apă, sănătate, educație și asistență socială din Strategie;

2. Creșterea competitivității economice a Mărginimii Sibiului prin valorificarea mai bună a potențialului zonal și județean, prin stimularea inovării și a economiei orientate spre cunoaștere, prin dezvoltarea unor instrumente specifice (parcuri industriale, depozite agroalimentare, infrastructura de afaceri, de transfer tehnologic, clustere, rețele de afaceri, centre de cercetare științifică etc) și prin crearea unui mediu atractiv pentru investiții;

Pentru realizarea acestui obiectiv, Comuna **Tilișca** are în vedere realizarea următoarelor proiecte:

- Încurajarea și sprijinul pentru vânzarea directă a produselor realizate din ferma / gospodăria proprie, în acest mod asigurându-se trasabilitatea produselor (încurajarea consumului local și eliminarea intermediarilor);

- Dezvoltarea / deschiderea unor depozite agroalimentare / centre de colectare pentru păstrarea produselor agroalimentare (specializare pe produse: animaliere) sau de alt tip, în vederea desfacerii acestora prin lanțuri mari de magazine;

3. Protecția mediului înconjurător, conservarea biodiversității, diminuarea efectelor schimbărilor climatice și prevenirea riscurilor naturale, extinderea utilizării resurselor alternative de energie, îmbunătățirea eficienței energetice în sectorul economic și în cel casnic;

4. Valorificarea superioară, într-o manieră durabilă, a potențialului agricol și silvic a comunei, creșterea atractivității economice și sociale a localității, reducerea decalajelor economice și sociale față de localitățile din mediul rural, respective față de cele din mediul urban;

5. Dezvoltarea turismului în comună și în Mărginimea Sibiului prin punerea în valoare a patrimoniului turistic natural și antropic, prin extinderea și modernizarea infrastructurii turistice, prin îmbunătățirea și diversificarea serviciilor oferite precum și dezvoltarea infrastructurii cultural-recreative și sportive din comună;

6. Creșterea coeziunii sociale la nivelul comunei – zonei și județului prin valorificarea resurselor umane (extinderea accesului locuitorilor din județ la servicii de educație, de sănătate, sociale și ale administrației locale, diversificarea și creșterea calității acestor servicii), prin facilitarea pregătirii profesionale pe tot parcursul vieții și reinserției sociale a persoanelor dezavantajate social (inclusiv a reinserției pe piața muncii) și prin contracararea efectelor declinului demographic.

I.4.2. **Agricultura**

Din analiza SWOT s-au identificat ca obiective generale:

1. **Promovarea agriculturii extensive** montane - ecologice prin creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier și adaptarea la cererea și oferta de piață.

2. **Înființarea asociațiilor și grupurilor de producători** prin dezvoltarea economică durabilă a fermelor și a exploatațiilor agricole.

1. **Promovarea agriculturii extensive - ecologice prin creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier și adaptarea la cererea și oferta de piață.**

„Agricultura ecologică”, termen protejat și atribuit de U.E României pentru definirea acestui sistem de agricultură este similar cu termenii „agricultură organică” sau „agricultură biologică” utilizați în alte state membre. Acest sistem de agricultură este un procedeu „modern” de a cultiva plante, de a crește animale și de a produce alimente, care se deosebește fundamental de agricultura convențională. Rolul sistemului de agricultură ecologică este de a produce hrana mai curată, mai potrivită metabolismului organismului uman, dar în deplină corelație cu conservarea și dezvoltarea mediului în respect față de natură și legile ei. Unul dintre principalele scopuri ale agriculturii ecologice este producerea de alimente cu gust, textură și calitate autentice și atractive. Aceste alimente se obțin în etapa producției la fermă prin interzicerea strictă a utilizării organismelor modificate genetic (O.M.G.-uri și derivatele acestora) și prin restricții drastice privind folosirea fertilizanților și

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

pesticidelor de sinteză, a stimulatoarelor și regulatorilor de creștere, hormonilor, antibioticelor și sistemelor intensive de creștere a animalelor.

Agricultura ecologică are o contribuție majoră la dezvoltarea durabilă, la creșterea activităților economice cu o importantă valoare adăugată și la sporirea interesului tinerilor pentru spațiul rural.

Obiective specifice:

- creșterea volumului producției destinate comercializării pentru ca fermele de semi-subzistență să devină viabile economic;
- procesarea și promovarea pe piață a produselor agricole ecologice, tradiționale, naturale;
- protecția mediului în interacțiune cu agricultura (inclusiv conservarea peisajului rural);
- îmbunătățirea calității vieții în mediul rural.

Acțiuni:

- acordarea de subvenții de către stat, pentru semințe selecționate și rase de animale omologate;
- înființarea de I.M.M.-uri specializate pe mecanizare, colectare și distribuire a produselor agricole;
- respectarea normelor comunitare de ecocondiționalitate;
- promovarea măsurilor active din PNDR, privind accesarea fondurilor comunitare și guvernamentale nerambursabile prin proiecte depuse de tinerii fermieri.

2. Înființarea asociațiilor și grupurilor de producători prin dezvoltarea economică durabilă a fermelor și a exploatațiilor agricole

Obiective specifice:

- creșterea numărului de asociații profesionale viabile și a grupurilor de producători;
- creșterea veniturilor membrilor grupurilor de producători.

Acțiuni:

- sprijinirea înființării și funcționării administrative a asociațiilor profesionale și a grupurilor de producători specializate pe creșterea de animale, procesare, sau comercializare de produse agricole;
- încurajarea instalării tinerilor fermieri prin măsuri active din PNDR.

I.4.3. Silvicultura

Asigurarea conservării și utilizării durabile a fondului forestier este un obiectiv prevăzut și în Planul de Amenajare a Teritoriului Județean Sibiu 2012.

Obiectivul specific este mărirea suprafeței fondului forestier, asigurarea integrității și gestionarea după principiul durabilității, constituind direcții prioritare ale programului de dezvoltare a teritoriului județului Sibiu și de creștere a calității vieții populației.

De asemenea, conform principiilor anunțate prin Codul Silvic (Legea nr. 46 din 2008) gestionarea durabilă a pădurilor urmărește:

- promovarea practicilor care asigură gestionarea durabilă a pădurilor;
- asigurarea integrității fondului forestier și a permanenței pădurii;
- majorarea suprafeței terenurilor ocupate cu păduri;
- politici forestiere stabile pe termen lung;
- asigurarea nivelului adecvat de continuitate juridică, instituțională și operațională în gestionarea pădurilor;
- primordialitatea obiectivelor ecologice ale silviculturii;
- creșterea rolului silviculturii în dezvoltarea rurală;
- promovarea tipului natural fundamental de pădure și asigurarea diversității biologice a pădurii;
- armonizarea relațiilor dintre silvicultură și alte domenii de activitate;
- sprijinirea proprietarilor de păduri și stimularea asocierii acestora;
- prevenirea degradării ireversibile a pădurilor, ca urmare a acțiunilor umane și a factorilor de mediu destabilizatori.

Din analiza SWOT s-au conturat ca obiective generale:

1. Conservarea și dezvoltarea resurselor forestiere în vederea ameliorării condițiilor de mediu și de viață.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

2. Menținerea și intensificarea funcțiilor de producție, de protecție și sociale ale ecosistemelor forestiere.

1. **Conservarea și dezvoltarea resurselor forestiere în vederea ameliorării condițiilor de mediu și de viață.**

Obiective specifice:

- valorificarea superioară a lemnului și a altor produse ale pădurii, în concordanță cu principiile și exigențele eficienței economice, dar și a exigențelor de protecția mediului;
- accentuarea și diversificarea funcțiilor socio-economice ale ecosistemelor forestiere în raport cu creșterea cerințelor societății față de pădure.

Acțiuni:

- creșterea suprafeței acoperite cu păduri în situațiile în care acestea sunt importante pentru asigurarea condițiilor de mediu și de viață;
- extinderea suprafeței pădurilor în special pe terenuri degradate preluate impropriu culturilor agricole.

2. **Menținerea și intensificarea funcțiilor de producție, de protecție și sociale ale ecosistemelor forestiere**

Obiective specifice:

dezvoltarea exploatarei, transportului și prelucrării lemnului;
conservarea și ameliorarea diversității biologice.

Acțiuni:

- îmbunătățirea și dezvoltarea infrastructurii în domeniul forestier;
- încadrarea cu strictețe a volumului de recoltat din păduri în limitele posibilității stabilite prin amenajamentele silvice;
- inițierea unor acțiuni susținute de valorificare a deșeurilor din lemn, inclusiv a rumegușului, pentru diminuarea poluării mediului;
- valorificarea produselor forestiere prin înființarea de centre de colectare.

Vânătoarea și pescuitul

Din analiza SWOT s-a identificat ca obiectiv general **gospodărirea fondurilor de vânătoare și pescuit pe bază de planuri de management cinegetic și piscicol.**

Obiective specifice:

- combaterea eficientă a braconajului cinegetic și piscicol;
- conservarea și ameliorarea biodiversității ecosistemelor.

Acțiuni:

- constituirea de noi arii protejate vizând conservarea biodiversității și gestionarea lor pe baza unor planuri speciale de management;
- identificarea tipurilor de ecosisteme și habitate valoroase din punct de vedere al biodiversității, în vederea supunerii lor unui regim adecvat de conservare;
- identificarea și oficializarea coridoarelor de legătură pentru prevenirea fragmentării habitatelor, cu evidențierea lor în amenajamentele silvice.

I.4.4. Dezvoltarea rurală

Din analiza SWOT s-au conturat ca obiective generale:

1. Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentare și forestier.
2. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin utilizarea durabilă a terenurilor agricole și forestiere.
3. Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale.
4. Demararea și funcționarea inițiativelor de dezvoltare rurală, LEADER.

1. Creșterea competitivității sectoarelor agro-alimentare și forestier

Obiective specifice:

- sprijinirea fermierilor care își desfășoară activitatea în zona rurală;
- încurajarea fermelor de semi-subzistență să intre pe piață;
- modernizarea exploatașilor agricole;
- adaptarea fermelor din punct de vedere economic;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- sprijinirea industriei agroalimentare specifică;
- Acțiuni:**
- formarea profesională privind re tehnologizării activităților economice agricole și promovarea inovației;
  - furnizarea de servicii de consiliere și consultanță pentru agricultori;
  - sprijinirea fermelor de semi-subsistență;
  - adaptarea producției la cerințele pieței prin îmbunătățirea managementului exploatației;
  - înființarea grupurilor de producători;

2. Îmbunătățirea mediului și a spațiului rural prin utilizarea durabilă a terenurilor agricole și forestiere

Obiective specifice:

- introducerea sau continuarea metodelor agricole de producție prietenoase cu mediul, promovarea biodiversității, a solului și calității mediului;
- compensarea fermierilor prin implementarea rețelei Natura 2000, pe baza obligațiilor ce revin din directivele Păsări și Habitate;
- plantarea cu păduri a terenurilor agricole pentru prevenirea eroziunii și a schimbărilor climatice;
- extinderea suprafețelor forestiere pe terenurile non-agricole;
- amenajarea exploataților forestiere;
- producerea de puieți forestieri în pepiniere silvice.

Acțiuni:

- plăți agro-mediu pentru conservarea peisajului rural tradițional;
- plăți compensatorii Natura 2000 pentru compensarea dezavantajelor prin accesarea programului Natura 2000;
- înființarea de plantații noi;
- prima împădurire a terenurilor neagricole;

3. Creșterea calității vieții în mediul rural și încurajarea diversificării economiei rurale

Obiective specifice:

- creșterea veniturilor adiționale ale fermelor de semi subsistență;
- creșterea atractivității zonelor rurale prin crearea, îmbunătățirea și diversificarea infrastructurii turistice, a facilităților și atracțiilor turistice;
- îmbunătățirea calității mediului social, cultural, natural și economic în zonele rurale;
- creșterea atractivității spațiului rural prin renovarea și dezvoltarea integrată a satelor.

Acțiuni:

- înființarea de ateliere meșteșugărești în mediul rural;
- crearea unor trasee turistice tematice
- organizarea manifestărilor din Zilelor culturale ale județului Sibiu
- investiții legate de refacerea în scop turistic a vechilor trasee de cale ferată și amenajarea de poteci rurale;
- investiții de producere, procesare, marketing al produselor fermelor;
- ridicarea standardelor de viață a comunităților de romi, a comunităților defavorizate prin construcția de locuințe sociale, diversificarea ofertei de servicii sociale;
- sprijin pentru extinderea și modernizarea rețelei de apă și canalizare;
- extinderea rețelei de iluminat public;
- reabilitarea drumurilor comunale și a drumurilor județene de acces;
- reabilitarea clădirilor în vederea continuării și funcționării corespunzătoare a programului „Școală după școală”;
- crearea infrastructurii necesare pentru activități recreative, joacă în cadrul comunităților rurale;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- dezvoltarea unui mediu adecvat de petrecere a timpului liber / de joacă în rândul copiilor din mediul rural – terenuri de joacă;
- crearea infrastructurii necesare desfășurării activităților sportive în cadrul comunităților rurale – terenuri de sport;
- promovarea unor soluții alternative de petrecere a timpului liber pentru menținerea sănătății populației din mediul rural;
- creșterea accesului populației din mediul rural la informație și cultură;
- înființarea / reabilitarea / modernizarea lăcașelor de cultură: cămine culturale, biblioteci, biblionet-uri, cluburi de internet;
- activități de conștientizare a comunităților și autorităților locale atât asupra valorilor perene ale civilizației populare românești cât și asupra strategiilor și mijloacelor ce trebuie aplicate pentru salvarea de la dispariție a acestor valori;
- renovarea, dezvoltarea satelor, conservarea și îmbunătățirea moștenirii rurale.

4. Funcționarea și extinderea inițiativelor de dezvoltare rurală, LEADER

Obiective specifice:

- creșterea competitivității sectoarelor agricol și forestier, a calității vieții și diversificarea activităților economice din spațiul rural;
- încurajarea acțiunilor inovative-soluții noi pentru probleme vechi;
- promovarea cazurilor de bună practică între GAL-urile naționale și transnaționale.

Acțiuni:

- funcționarea și dezvoltarea G.A.L Mărginimea Sibiului, dobândirea de noi competențe pentru animarea dezvoltării teritoriului;
- implementarea strategiilor și proiectelor integrate în dezvoltarea rurală;
- favorizarea cooperării între G.A.L-uri naționale și internaționale.

I.4.5. Colaborarea cu Camera Agricolă a Județului Sibiu

Problema fundamentală a agriculturii românești, în stadiul actual al tranziției, o constituie contradicția dintre proprietate, ca mijloc de existență socială și exploatarea agricolă, ca unitate tehnologică și entitate economică. Din această perspectivă, strategia Agenției Naționale de Consultanță Agricolă (ANCA) – organism coordonator al camerelor agricole județene, a avut și are în continuare ca obiectiv general, îmbunătățirea cunoștințelor și aptitudinilor producătorilor agricoli privați, pentru a-i face capabili să ia decizii eficiente într-un context economic concurențial, realizându-se trecerea de la exploatarea de subzistență (semisubzistență) la exploatarea performantă economic.

Întreaga strategie a ANCA se realizează și implementează în teritoriu, prin rețeaua instituțională creată, la nivel județean prin specialiștii Camerei Agricole Județene, iar la nivel comunal/local prin specialiștii celor 7 Centre Locale de Consultanță Agricolă (CLCA) și a unui Centru Zonal de Consultanță Agricolă Mediaș.

În vederea îndeplinirii atribuțiilor ce-i revin, Camera Agricolă a Județului Sibiu are ca obiective generale următoarele:

- I. Asigurarea securității alimentare prin creșterea producției agricole.**
- II. Susținerea financiară și fiscală a agriculturii prin programe și bugete multianuale.**
- III. Accelerarea procesului de dezvoltare rurală.**
- IV. Susținerea cercetării agricole și formării profesionale.**

I. Asigurarea securității alimentare prin creșterea producției agricole

Obiective specifice

- 1. Sprijinirea creării de ferme comerciale moderne, de unități de industrie alimentară și creșterea competitivității acestora.**

Acțiuni:

- Organizarea de acțiuni de popularizare, promovare și informare a fermierilor.
- Organizarea de întâlniri cu teme agricole.
- Întocmire de modele tehnico-economice.
- Identificare de ferme model.

- 2. Stimularea comasării voluntare a terenurilor și a exploatării lor eficiente – promovarea formelor asociative.**

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Acțiuni:

- Sprijinirea înființării de asociații ale fermierilor pe domenii de activitate.

3. Dezvoltarea cu prioritate a zootehniei și creșterea ponderii acestora în totalul producției agricole, îmbunătățirea pășunilor, a pomiculturii, legumiculturii și viticulturii - sectoare mult rămase în urmă.

Acțiuni:

- Realizarea de cursuri de calificare în meseriile agricole.
- Realizarea de loturi demonstrative.
- Organizarea de expoziții agricole.
- Acordarea de consultanță și asistență tehnică de specialitate.
- Organizarea de demonstrații practice.

4. Promovarea produselor cu randamente și calitate ridicate obținute prin tehnologii moderne și biotehnologii

Acțiuni:

- Organizarea de simpozioane și seminarii.

5. Promovarea continuă a producției ecologice

Acțiuni:

- Prezentarea sistemelor de producție, tehnologii și practici agricole durabile privind agricultura ecologică.
- Realizarea unor întâlniri de informare privind implementarea Codurilor de bune practici și reglementari pentru agricultura ecologică.
- Organizarea de vizite și schimburi de experiență între fermele ecologice.
- Realizarea de materiale publicitare, pliante, broșuri.

II. Susținerea financiară și fiscală a agriculturii prin programe și bugete multianuale

Obiective specifice:

1. Promovarea schemelor eficiente de finanțare a agriculturii pentru absorbția integrală a fondurilor europene în comuna Tilișca - din PNDR

Acțiuni

2. Acordarea de consultanță în vederea asocierii pentru realizarea de ferme comerciale competitive

Acțiuni:

- Sprijinirea fermelor pentru a deveni competitive.

3. Acordarea de consultanță și întocmirea de proiecte de finanțare pentru accesarea de fonduri în comună.

4. Promovarea politicilor stimulative pentru producătorii care produc total sau parțial pentru piață

Acțiuni:

- Realizare de cursuri de management și marketing.
- Informare și consiliere privind întocmirea de proiecte cu finanțare pentru construirea și modernizarea spațiilor de depozitare.

III. Accelerarea procesului de dezvoltare rurală

Obiective specifice:

1. Susținerea instalării tinerilor fermieri în mediul rural – prin promovarea programelor de finanțare din fonduri europene FEADR

Acțiuni:

- sprijinirea întocmirii de proiecte de finanțare pentru instalarea tinerilor fermieri.

2. Susținerea fermelor de semi-subsistență pentru trecerea la ferme comerciale – prin promovarea programelor de finanțare din fonduri europene FEADR,

Acțiuni:

- Întocmire proiecte de finanțare pentru fermele de semisubsistență.

IV. Susținerea cercetării agricole și formării profesionale

Obiective specifice:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Sprijinirea Programului național de cercetare-dezvoltare agricolă, împreună cu partenerii implicați, în jurul unor obiective comune: productivitate, calitate, rezistență la secetă, boli, dăunători etc.

Acțiuni:

- Participarea la organizarea de cursuri de instruire.
- Colaborări și parteneriate cu Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu - Facultatea de Științe Agricole Industrie Alimentară și Protecția Mediului, Liceul Agricol.

I.5. EDUCAȚIA

I.5.1. Învățământ preuniversitar

Obiectivul general:

Creșterea calității și eficienței educației, în vederea pregătirii tinerilor pentru o societate bazată pe cunoaștere.

Acest obiectiv este în concordanță cu obiectivul general enunțat în Planul de Dezvoltare al Regiunii Centru pentru perioada 2007-2013 (care este conform cu Planul Național de Dezvoltare 2007-2013) și anume: Îmbunătățirea calității pregătirii resurselor umane din regiune prin crearea condițiilor pentru facilitarea accesului la educație, ocupare și integrare socială a grupurilor dezavantajate.

Obiective specifice:

1. Îmbunătățirea infrastructurii școlare prin lucrări de consolidare, reabilitare și dotare

Prin îmbunătățirea infrastructurii școlilor și a dotărilor existente se asigură copiilor condiții bune pentru desfășurarea procesului instructiv – educativ. Dotarea cabinetelor școlare trebuie să răspundă necesităților de pregătire și de instruire ale elevilor în concordanță cu standardele europene.

2. Creșterea gradului de participare la educație, reducerea abandonului școlar prin derularea de programe de sprijin

Una dintre cele mai importante direcții de acțiune ale Inspectoratului Școlar Județean Sibiu trebuie să fie reducerea fenomenului de abandon școlar până la dispariția completă a acestuia mai ales în cadrul învățământului obligatoriu (de 10 clase). În acest sens I.S.J. Sibiu a derulat programe de sprijin pentru cei proveniți din grupuri dezavantajate: „Euro 2000”, „Bani de liceu” cu scopul de a veni în sprijinul acestor copii.

3. Realizarea unor cursuri de perfecționare pentru cadrele didactice care să acopere necesitățile sistemului și să ducă la creșterea nivelului de pregătire al elevilor

O calificare și o perfecționare continuă a cadrelor didactice duce la o calitate sporită a nivelului de cunoștințe al elevilor în obținerea de performanțe școlare.

4. Realizarea unor parteneriate între unitățile de învățământ și mediul economic pentru susținerea tinerilor capabili de performanțe

Pentru susținerea copiilor cu performanțe care nu au posibilități financiare de afirmare este benefică realizarea unor parteneriate între unitățile de învățământ și firmele private.

5. Asigurarea unui climat de ordine publică, siguranță publică și sănătate publică în școli

Pentru prevenirea actelor antisociale și a comportamentului deviant în cadrul școlii este benefică asigurarea unui climat de ordine și siguranță publică în școli prin intermediul personalului de pază și ordine calificat.

Toate aceste obiective sunt obiective ce se doresc a fi atinse în perioada 2010 – 2013, urmând ca în funcție de modul în care acestea se îndeplinesc să mai fie adăugate și altele.

La nivel județean există un proiect pilot „Fiecare copil în grădiniță” care se dorește a se extinde la nivelul întregului județ cu cofinanțare de la Consiliul Județean Sibiu.

I.6. SĂNĂTATEA

Prioritatea strategiei în domeniul sănătății este de îmbunătățire a stării de sănătate a populației comunei Rășinari și în general la nivelul județului Sibiu și de realizare a unui sistem de sănătate modern și eficient, compatibil cu sistemele de sănătate din țările Uniunii Europene. În acest sens, comuna Rășinari susține și participă la realizarea următoarelor obiective (în limita competențelor și a disponibilităților) din cadrul proiectului de strategie al Direcției de Sănătate Publică a Județului Sibiu:

Obiective generale:

1. Creșterea calității vieții prin creșterea calității serviciilor medicale

Obiectiv specific:

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- Creșterea calității structurii sistemului de sănătate, a calității actului medical și a îngrijirilor furnizate în cadrul serviciilor de sănătate

2. Colaborarea pentru îmbunătățirea managementului sistemului public de intervenții în situații de urgență

Obiective specifice:

- Eficientizarea managementului sistemului public de intervenții în situații de urgență prin protocoale de colaborare între I.S.U., Serviciul Județean de Ambulanță, SMURD, 112, Serviciul Public Salvamont, operatori privați;

3. Colaborarea cu instituțiile județene pentru dezvoltarea rețelelor comunitare de asistență medicală: centre de permanență, centre de sănătate multifuncționale, centre de sănătate mintală

Obiective specifice:

- Identificarea zonelor în care este necesară funcționarea centrelor de sănătate multifuncționale / centrelor de sănătate mintală;
- Întocmirea listei cu serviciile existente și serviciile de bază propuse: cardiologie, medicină internă, pediatrie, obstetrică - ginecologie, ecografie, laborator;

4. Dezvoltarea sistemului de îngrijiri medicale la domiciliu

5. Activități în parteneriat pentru redresarea și dezvoltarea asistenței medicale în mediul rural

Obiective specifice:

- Dezvoltarea rețelelor de asistență comunitară;

Ținte propuse:

- creșterea numărului de asistenți medicali comunitari și a numărului de medieri sanitari angajați de către autoritățile publice locale;
- formarea echipelor medicale comunitare: medic de familie, asistent medical comunitar, mediator sanitar, asistent social ș.a.;
- creșterea numărului de comunități deservite de asistentul comunitar și / sau mediatorul sanitar;
- dezvoltarea rețelei de îngrijiri la domiciliu.

6. Activități în parteneriat pentru dezvoltarea serviciilor de asistență medicală în mediul rural

Obiectiv specific:

- Dezvoltarea rețelei de supraveghere a sănătății mamei și copilului; dezvoltarea sistemului de asistență comunitară pentru îngrijirea gravidei, mamei și copilului;

Ținte propuse:

- înființarea rețelei de supraveghere medicală activă a bolilor cardio – vasculare;
- deschiderea de puncte farmaceutice în mediul rural

8. Prevenirea și controlul bolilor cu impact major asupra stării de sănătate a populației din județul Sibiu și implementarea programelor naționale de prevenție și de depistare precoce a bolilor

Obiectiv specific:

- Îmbunătățirea stării de sănătate a populației din comuna Tilișca și în general a populației din județul Sibiu

Ținte propuse:

- reducerea impactului asupra sănătății publice a bolilor transmisibile cu impact major (boli care pot fi prevenite prin vaccinare, HIV / SIDA, tuberculoză, ITS infecții nosocomiale);
- prevenirea complicațiilor, decesului prematur și creșterea calității vieții la pacienții cu afecțiuni cronice, prin controlul și monitorizarea bolilor netransmisibile;
- îmbunătățirea stării de sănătate a mamei și copilului, prin măsuri specifice cu impact asupra principalelor probleme de sănătate ale acestui grup populațional;
- creșterea nivelului de educație pentru sănătate a populației pentru adoptarea unor comportamente sănătoase, în scopul prevenirii îmbolnăvirilor; deplasarea accentului către serviciile preventive de sănătate.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Odată cu preluarea de către Consiliul Județean Sibiu a managementului celor trei spitale (Spitalul Clinic Județean de Urgență Sibiu, Spitalul de Psihiatrie „Dr. Gheorghe Preda” Sibiu și Spitalul de Pneumoftiziologie Sibiu), fiecare dintre acestea și-a stabilit propriile obiective generale și specifice, corelate cu obiectivele strategice prioritare ale conducerii C.J.Sibiu. Unul din obiectivele Consiliului Județean Sibiu este:

Crearea de centre medico – sociale în mediul rural

Un obiectiv prioritar este înființarea de Centre medico – sociale la nivel de sat / comună care să cuprindă: cabinete de medicină de familie, cabinet stomatologic, farmacie umană, cabinet veterinar și farmacie veterinară.

Notă: Consiliile locale care și-au manifestat interesul pentru a participa la acest proiect au fost comunele: Loamneș, Orlat, Sadu, Șura Mare, Turnu Roșu, Valea Viilor și orașul Săliște pentru satele aparținătoare, lista rămânând deschisă și altor localități interesate; **obiectivul general: Furnizarea de asistență medico – socială umană și veterinară la standarde de înaltă calitate la nivelul județului Sibiu.**

În prezent se analizează posibilitatea reabilitării și modernizării dispensarului uman în vederea transformării într-un:

CENTRU MEDICO-SOCIAL DE EXCELENȚĂ ÎN SPAȚIUL RURAL DIN JUDEȚUL SIBIU.

I.7. CULTURĂ, CULTE, SPORT, TINERET

În urma analizelor realizate în acest domeniu au fost identificate următoarele obiective, toate integrate obiectivului general de:

„Creșterea calității vieții în comuna Tilișca prin îmbunătățirea accesului și participării cetățenilor la cultură”

prin:

- Implementarea sistemului de asigurarea calității ISO 9001-2000, la nivelul administrației publice comunale;
- Reabilitarea/reconstruirea căminului cultural Tilișca și modernizarea căminului cultural Rod;
- Actualizarea și adaptarea la legislația în vigoare a documentelor de funcționare a căminului cultural și a celorlalte instituții culturale locale (muzeul etnografic, casele memoriale, etc)
- Încurajarea funcționarilor publici de a participa la cursuri pentru dezvoltarea abilităților manageriale – participarea la cursuri
- Încurajarea persoanelor din structura primăriei de a participa la cursuri pentru accesarea fondurilor europene
- Asistență la scrierea de proiecte pentru finanțarea reabilitării infrastructurii și organizării de activități culturale diverse
- Asigurarea patrimoniului cultural mobil și imobil din comună de către proprietarii patrimoniului;
- Evaluarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural local;
- Promovarea imaginii patrimoniului și artei românești, în lume, prin participarea la festivaluri, concursuri și turnee, respectiv târguri internaționale, prin intensificarea schimburilor culturale;
- Păstrarea și valorificarea patrimoniului cultural pentru creșterea accesibilității mai multor categorii de public;
- Promovarea lecturii și valorificarea patrimoniului istorico – cultural al Bibliotecii comunei Tilișca și integrarea bibliotecii/biblionet în viața comunității locale;

I.2. Inventarierea, evaluarea și punerea în valoare a patrimoniului cultural din județul Sibiu, prin:

- Creșterea nivelului de digitizare a patrimoniului cultural
- Introducerea în programa școlară locală a unor cursuri „Pro Patrimoniu” sau „Educația pentru Patrimoniu” precum și acțiuni educaționale adresate publicului (expoziții, ș.a.);
- Instruirea pentru elaborarea de proiecte de accesare a fondurilor pentru protecția patrimoniului

I.3. Creșterea rolului social – educativ al cultelor la nivel local, prin:

- Sprijin pentru elaborarea de proiecte pentru consolidarea, restaurarea și modernizarea monumentelor istorice din patrimoniul cultelor,
- Susținerea financiară a proiectelor de consolidarea, restaurarea și modernizare a monumentelor istorice, finanțate din fonduri nerambursabile

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- Susținerea cultelor în derularea unor programe sociale, educaționale, caritabile, de orientare socio-profesională și formare continuă, în cooperare cu Consiliul Local

Pentru ducerea la îndeplinire a obiectivelor propuse în domeniul culturii, se consideră oportună și necesară realizarea următoarelor tipuri de acțiuni:

- coordonarea dezvoltării și promovării în cadrul unei Agende culturale locale anuale a manifestărilor culturale legate de păstrarea și valorificarea tradițiilor la nivel comunal; elaborarea și monitorizarea unei agende anuale culturale și sportive a comunei, prin integrarea agendelor căminului cultural și al școlilor, respectiv cu a ONG-urilor locale;
- încurajarea mișcării sportive în comună și în Mărginimea Sibiului,
- înființare de trasee turistice tematice; acest proiect va fi corelat cu un alt proiect strategic nou din domeniul turismului privind *Promovarea traseelor turistice tematice pe cele 5 zone etnografice ale județului* care promovează elementele culturale și turistice ale zonelor: *Drumul verde al Văii Hârtibaciului, Drumul Brânzei, Drumul Fortificațiilor, Drumul sării și Vămile Făgărașilor*;
- înființarea unui centru cultural multifuncțional la nivelul comunei,
- amenajarea unor terenuri de joacă și terenuri de sport în toate localitățile (inclusiv în Rod), etc.;
- asigurarea dialogului inter-instituțional și a comunicării cu societatea civilă;
- asigurarea unui sistem informațional transparent și accesibil tuturor factorilor interesați pentru promovarea eficienței sistemului administrației culturale comunale;
- impulsionează dezvoltării activităților culturale și promovării imaginii județului Sibiu atât la nivel național cât și internațional;
- amenajarea de terenuri de joacă pentru copii în comuna Tilișca;
- amenajarea de terenuri multifuncționale de sport și petrecere a timpului liber;
- participarea în parteneriat la dezvoltarea unor strategii de conservare și valorificare a culturii și civilizației alimentației tradiționale, care promovează o nutriție bazată pe consumul produselor tradiționale și ecologice, protecția mediului și relații economice solidare între mediul rural și urban;
- participarea în parteneriat la organizarea Zilelor Culturale ale județului Sibiu în lunile mai și septembrie ale anului, în Mărginimea Sibiului
- promovarea parteneriatului cu instituțiilor de cultură și celor sportive și cu Inspectoratul Școlar Județean, respectiv școlile din județ și alte instituții; se are în vedere un proiect care își propune *Încurajarea mișcării sportive în județ* prin sprijinirea campionatelor de popice, volei, șah etc. la nivel local, zonal și județean;
- promovarea utilizării patrimoniului cultural și conservarea acestuia;
- promovarea voluntariatului în domeniul culturii și sportului;
- valorificarea spațiilor din instituțiile publice prin galerii expoziționale și activități culturale;
- organizarea de spectacole și concerte în parteneriat cu instituții de cultură județene/naționale în spații publice ce valorifică patrimoniul cultural și natural; patrimoniul cultural este, de mult timp, un factor important în creșterea și dezvoltarea industriei turismului în România contribuind la dezvoltarea unor variate sectoare de turism;
- continuarea proiectelor de semnalare și inscripționare a monumentelor și siturilor istorice precum și a circuitelor de vizitare comunale ce valorifică peisajul cultural și natural;
- semnalizarea principalelor atracții culturale și de petrecere a timpului liber;
- se recomandă promovarea de investiții adecvate în întreținerea și conservarea preventivă a siturilor și monumentelor pentru a nu deveni un model negativ de promovare a patrimoniului cultural care să altereze dorința de vizitare a turiștilor;
- se recomandă ca în campaniile de publicitate pentru promovarea turismului cultural să se bazeze pe produsul cultural autentic;
- integrarea profesioniștilor din sectorul patrimoniului cultural pentru a ajuta la creșterea nivelului calitativ în domeniul cultural și va juca un rol important în stimularea creării unor noi metode de cercetare și crearea unei industrii culturale durabile.
- crearea bazei de date cu creatorii și furnizorii de servicii culturale locale;
- dezvoltarea de parteneriate de marketing pentru diseminarea producțiilor culturale locale;

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

- sprijinirea O.N.G.-urilor care au drept obiective promovarea ocupațiilor și meșteșugurilor tradiționale, încurajarea parteneriatelor cu instituțiile culturale județene (C.N.M. ASTRA, Centrul județean de creație, Școala Populară de Arte și Meserii "Ilie Micu").
- dezvoltarea de parteneriate de marketing și colaborare cu societatea civilă pentru promovarea imaginii comunei Tilișca;
- implementarea unui program de regenerare a parcurilor, pădurilor limitrofe drumurilor naționale și județene, a râurilor și lacurilor și a perdelor de protecție a localităților
- regenerarea spațiilor de *loisir* a comunității din Tilișca
- elaborarea unui Ghid privind protecția și punerea în valoare a peisajului din comuna Tilișca.

I.8. PROTECȚIA MEDIULUI ÎN COMUNA TILIȘCA

I.8.1. Biodiversitate, protecția peisajului natural, arii protejate

Având în vedere situația parțială a teritoriului comunei în situl Natura 2000 Frumoasa, se impune parteneriatul cu factorii interesați pentru dezvoltarea cadrului de management și administrare a ariilor protejate, cu scopul stopării degradării biodiversității și a resurselor naturale și riscurile asociate pentru mediu și dezvoltarea durabilă, legislația în domeniu prevede inițierea și/sau derularea unor importante acțiuni, cum ar fi:

- ✓ îmbunătățirea/înființarea structurilor administrative adecvate;
- ✓ dezvoltarea/revizuirea planurilor de management pentru ariile protejate;
- ✓ realizarea infrastructurii specifice;
- ✓ întocmirea studiilor specifice, inventariere, cartare;
- ✓ realizare de campanii de informare și de conștientizare a publicului;
- ✓ întărirea sistemului instituțional în vederea asigurării controlului, aplicării legislației și a capacității instituționale corespunzătoare pregătirii și implementării planurilor de management (programe de întreținere);
- ✓ preluarea ariilor naturale protejate de interes comunitar și național în administrare sau custodie;
- ✓ elaborarea planurilor de monitorizare pentru speciile și habitatele de interes comunitar;
- ✓ elaborarea planurilor de management pentru ariile naturale protejate de interes comunitar și național;
- ✓ evaluarea stării de conservare a speciilor și habitatelor de interes comunitar;
- ✓ elaborarea documentației științifice în vederea propunerii de noi arii naturale protejate de interes național;
- ✓ conștientizarea și informarea factorilor interesați cu privire la necesitatea protecției ariilor naturale protejate și conservarea speciilor și habitatelor de interes comunitar;
- ✓ accesarea de fonduri pentru proiecte de protecția/conservarea naturii.

I.8.2. Resurse naturale

Necesitatea utilizării surselor alternative de energie și încurajarea utilizării acestora prin finanțări europene nerambursabile se bazează pe următoarele argumente:

- ✓ nu provoacă ploi acide;
- ✓ nu produc iradierea (ca în cazul substanțelor radioactive);
- ✓ nu produc schimbarea climei;
- ✓ nu elimină gaze cu efect de seră;
- ✓ sunt practic nelimitate;
- ✓ rezolvă parțial problema deșeurilor;
- ✓ pot fi utilizate practic pretutindeni;
- ✓ pot înlocui energia tradițională;
- ✓ reduc dependența energetică;
- ✓ creează noi oportunități pentru mediul de afaceri;
- ✓ creează noi locuri de muncă;
- ✓ promovează inovația în tehnologiile moderne verzi.

Îmbunătățirea eficienței energetice se poate realiza prin:

- ✓ construirea de noi capacități de producere a energiei electrice și termice, retehnologizarea, modernizarea și reabilitarea celor existente, în scopul creșterii eficienței energetice;
- ✓ extinderea și modernizarea rețelelor de transport și distribuție/furnizare a energiei electrice și a gazelor

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

naturale, în scopul reducerii pierderilor în rețele și realizarea în condiții de siguranță și continuitate a serviciului de transport și distribuție/furnizare;

- ✓ interconectarea rețelelor de transport al energiei electrice, gazelor naturale cu rețelele europene.

Principalele direcții pentru creșterea eficienței energetice sunt:

- ✓ optimizarea termică a clădirilor;
- ✓ optimizarea energetică a proceselor de producție;
- ✓ optimizarea consumului casnic de energie;
- ✓ optimizarea transportului local de tranzit prin utilizarea unor mijloace de transport

I.8.3. Zgomot

Prin integrarea României în UE, autoritățile din sistemul de protecție a mediului precum și celelalte autorități cu responsabilități în probleme legate de domeniul zgomotului și vibrațiilor, se află într-un proces complex de colaborare în scopul armonizării legislației românești cu cea europeană și adoptării unor standarde și norme europene.

Parlamentul European și Consiliul au adoptat Directiva 2002/49/EC în 29 iunie 2002 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, a cărei principală sarcină este aceea de a crea o bază comună pentru administrarea urbană a zgomotului ambiant, prin:

- monitorizarea problemelor de mediu prin solicitarea autorităților competente ale statelor membre să realizeze hărți strategice de zgomot pentru drumurile principale, căile ferate principale, aeroporturile mari și aglomerările urbane, zonele industriale și porturi utilizând indicatori de zgomot armonizați precum L_{zsn} și L_{noapte} . Aceste hărți vor fi utilizate atât pentru evaluarea numărului de persoane afectate de zgomot în întreaga UE, cât și pentru realizarea planurilor de acțiune pentru gestionarea zgomotului și a efectelor acestuia;
- informarea și consultarea publicului despre expunerea populației la zgomot, efectele sale asupra populației și măsurile ce se pot lua pentru limitarea nivelului de zgomot;
- lansarea de teme locale prin solicitarea autorităților administrației publice locale și a unităților prevăzute la art. 4 alin. (3) din H.G. 321/2005 privind evaluarea și gestionarea zgomotului ambiant, republicat, de a realiza planuri de acțiune pentru gestionarea zgomotului ambiant și a efectelor acestuia, ținându-se seama de hărțile strategice de zgomot.

Directiva nu stabilește limite pentru indicatorii de zgomot și nici pentru măsurile ce trebuie luate prin planurile de acțiune, astfel, valorile limită de prag și măsurile care se pot lua în cadrul planurilor de acțiune se stabilesc de fiecare stat membru în parte.

Câteva exemple de metode de reducere a zgomotului ar fi:

- redirecționarea traficului pentru obținerea unei diminuări din punct de vedere al emisiei de zgomot pentru străzile unde este necesar acest lucru coroborat cu o creștere suportabilă pentru străzile care preiau traficul redirecționat, acest lucru realizându-se prin stabilirea de sensuri unice pentru anumite străzi, sincronizarea între semafoare pentru stabilirea unei verzi, restricții de viteză, introducerea de asfalt poros cu caracteristici de absorbție a emisiei de zgomot provocată de rularea autovehiculelor ș.a.;
- interzicerea totală a circulației unor categorii de vehicule în intervalele orare în care se înregistrează un nivel al indicatorilor de zgomot peste limitele admise, acolo unde se pot introduce astfel de măsuri (centrelor istorice ale orașelor);
- interzicerea circulației anumitor categorii de vehicule pe anumite artere din interiorul aglomerărilor;
- amplasarea local de panouri fonoabsorbante și/sau zone verzi;
- insonorizarea locuințelor din vecinătatea liniilor de cale ferată cu trafic mare, drumurilor principale din afara aglomerărilor dar care se află amplasate în apropierea unor locuințe;
- insonorizarea fațadelor clădirilor care se află poziționate pe arterele mari de circulație din aglomerări, (această măsură poate fi combinată cu un program de izolare termică a acestor clădiri);
- crearea unei rețele funcționale de piste de biciclete care să poată fi utilizată pentru deplasarea în toată aglomerarea, reducând astfel numărul de cetățeni care utilizează autoturismele personale pentru deplasare;

I.9. Dezvoltarea resurselor umane

Una din prioritățile administrației publice locale o constituie dezvoltarea și valorificarea resurselor umane prin pregătirea continuă a forței de muncă și crearea de noi locuri de muncă, pentru a reduce șomajul și a crește veniturile populației și, implicit, pentru a crește nivelul de trai al populației.

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România

Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Obiectivul general: Valorificarea potențialului uman pentru dezvoltarea socio – economică a comunei Tilișca și în localitățile componente.

Obiective specifice:

1. Creșterea competitivității, prin corelarea educației și învățării pe tot parcursul vieții cu piața muncii prin:
  - Dezvoltarea resurselor umane din educație și formare profesională;
  - Facilitarea accesului la educație și formare profesională inițială de calitate.
2. Asigurarea de oportunități sporite pentru participarea pe o piață a muncii modernă, flexibilă și incluzivă prin:
  - Promovarea unor măsuri active de ocupare prin acordarea unor facilitate pentru angajatorii care angajează persoane vulnerabile;
  - Derularea unor parteneriate pentru îmbunătățirea accesului și participării grupurilor vulnerabile pe piața muncii.
3. Promovarea calitatii sistemului de educatie si formare profesionala initială si continua, inclusiv a invatamantului superior si a cercetarii prin:
  - Dezvoltarea unor parteneriate transnaționale pentru o piață incluzivă a muncii și schimb de bune practice;
  - Sprijinirea profesioniștilor în educație și formare prin calificări europene și programe doctorale și post - doctorale în sprijinul cercetării științifice și inovării.
4. Promovarea culturii antreprenoriale și îmbunătățirea calității și productivității muncii prin:
  - Formare și sprijin pentru întreprinderi și angajați pentru promovarea adaptabilității, flexibilității și securității în muncă.
5. Facilitarea inserției tinerilor și a somerilor de lungă durată pe piața muncii prin :
  - Facilitarea accesului și a participării la cursuri de formare profesională continuă ;
  - Promovarea culturii antreprenoriale;
  - Dezvoltarea și implementarea unor măsuri active de implementare și integrare pe piața muncii.
6. Promovarea (re)inserției pe piata muncii a persoanelor inactive, inclusiv în zonele rurale prin :
  - Dezvoltarea unor oportunități de ocupare în mediul rural care să vizeze atât domeniul agricol cât și cel non – agricol ;
  - Pregătirea profesională continuă / calificarea forței de muncă din mediul rural și mic urban.
7. Îmbunătățirea serviciilor publice de ocupare: servicii de consiliere, cursuri de formare, evenimente de promovare a locurilor de muncă;
8. Facilitarea accesului la educație și pe piața muncii a grupurilor vulnerabile prin :
  - Măsuri active pentru prevenirea și corectarea părăsirii timpurii a școlii;
  - Îmbunătățirea accesului și participării ghrupurilor vulnerabile pe piața muncii prin promovarea egalității de șanse și a economiei sociale.

I.10.

CAPACITATEA ADMINISTRATIVĂ ȘI LEGĂTURILE INTERINSTITUȚIONALE

Obiectivul general: Îmbunătățirea serviciilor publice oferite de către Comuna Tilișca, prin dezvoltarea capacității de soluționare și gestionare, în condițiile legii, a problemelor comunității locale pe care o reprezintă.

Obiective specifice:	a)îmbunătățirea managementului resurselor umane prin respectarea standardelor de calitate
	b)actualizarea Regulamentului de organizare și funcționare și regulamentul de ordine interioară, în funcție de legislația specifică;
	c)îmbunătățirea managementului documentelor prin dezvoltarea comunicării și circuitului informațiilor între compartimente, între nivelurile ierarhice și cele funcționale;
	d)asigurarea codului de control intern și a standardelor de management conform OMFP 946/2005 prin introducerea unui sistem de management informatizat
	e)îmbunătățirea managementului privind conducerea și coordonarea procesului bugetar;
	f)îmbunătățirea modalităților de realizare a inventarului domeniului public și privat al comunei Tilișca
	g)gestionarea eficientă a investițiilor prin introducerea unui sistem performant de control al proiectelor și de urmărire a contractelor încheiate;
	h) accesarea de fonduri europene nerambursabile
	i)reforma sistemului intern și eficientizarea relațiilor de colaborare între consiliile locale și alte

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

	instituții publice sau private din țară și străinătate;
	j)întărirea parteneriatelor în diferite domenii cu administrații publice locale, cu ONG-uri și IMM-uri, care să conducă la dezvoltarea durabilă a comunei

Ținând cont de necesitatea actuală de creștere a capacității administrative a autorității publice locale, și în deplin acord cu valorile europene ale administrației, Comuna **Tilișca** și-a propus îndeplinirea unor obiective strategice proprii care se bazează pe principiul transparenței, responsabilității și eficienței.

Pe baza evaluării stării administrației publice județene și a identificării unor probleme critice au fost formulate obiectivele: îmbunătățirea managementului resurselor umane, reorganizarea sistemului informatic, consolidarea relațiilor de colaborare eficiente cu C.J. Sibiu, Instituția Prefectului, Consiliile Locale din Mărginimea Sibiului și județele limitrofe (Vâlcea și Gorj) și alte instituții publice deconcentrate, respectiv cu alte administrații publice locale, creșterea capacității de planificare și îmbunătățirea managementului privind conducerea și coordonarea procesului bugetar, de dezvoltare comunitară durabilă a comunei **Tilișca**.

În relația cu cetățeanul, va fi monitorizată periodic gradul de satisfacere a nevoilor de servicii publice a acestuia, rezultatele trebuind să fie folosite prin acțiuni corective și preventive pentru îmbunătățirea relațiilor cu cetățenii.

În ceea ce privește patrimoniul instituției, va trebui făcută o evaluare și o permanentă monitorizare a gradului de folosință a resurselor și îmbunătățirea prin măsuri a acestuia.

O importanță mare trebuie acordată și planului de instruire care trebuie atent elaborat și monitorizat. Astfel, orice instruire trebuie monitorizată pentru a-și dovedi eficiența. Resursele umane, vor fi folosite, pe lângă procedurile de selecție, angajare și evaluare, și o monitorizare a angajatului pentru identificarea exactă a nevoilor de instruire, astfel încât să poată fi urmărită eficiența și eficacitatea fiecărui angajat. Aceste îmbunătățiri și altele nespecificate aici, ce vor apărea în funcționarea sistemului de management, se pot face doar cu ajutorul angajaților din instituție, pentru aceasta fiind necesar ca ei să cunoască sistemul și să conștientizeze importanța lui prin discuții și chiar instruiți.

Un alt obiectiv este îmbunătățirea managementului documentelor, dezvoltarea comunicării și circuitului informațiilor între compartimente, între nivelurile ierarhice și cele funcționale.

Se va implementa un sistem informațional și informatic de management al documentelor ce va asigura colectarea, stocarea, prelucrarea, actualizarea și difuzarea a datelor și informațiilor de conducere în cadrul instituției publice.

Sistemul informatic pentru conducere, trebuie să fie astfel construit încât să permită un bun control asupra acestora, în vederea atingerii obiectivelor prestabilite.

Procesul de proiectare și implementare a sistemului de control intern al oricărei entități publice trebuie să aibă la bază standardele de management/control intern, aprobate prin Ordinul ministrului finanțelor publice nr. 946/4 iulie 2005 pentru aprobarea Codului controlului intern, cuprinzând standardele de management/control intern la entitățile publice și pentru dezvoltarea sistemelor de control managerial. – **TABLOUL DE BORD**

Managementul strategic	obținerea unei direcții precise de evoluție a organizației în următorii ani
Managementul financiar	-evidențiază situația financiară pe organizație dar și-n cadrul fiecărui compartiment; -permite responsabililor de la diverse nivele ierarhice să-și realizeze bugetul, să-și gospodărească fondurile și să le coreleze cu strategia și activitățile atât din propria responsabilitate cât și cu cele din alte entități organizatorice din instituție.
Managementul resurselor umane	
Managementul calității	-obținerea certificării ISO a sistemului de asigurare și control al calității
Managementul programelor de activitate	-asigură transpunerea în practică a obiectivelor cuprinse în strategia fiecărui compartiment
	-Ajută conducătorii instituției (conducerea primăriei) să-și stabilească activitățile în acord cu obiectivele ce decurg din strategii, să urmărească abaterile și să le corecteze, să colaboreze eficient și să-și coordoneze activitățile cu alte entități organizatorice din aceeași instituție și din alte instituții, să stabilească termene și responsabilități precise și să le urmărească eficient.
Managementul marketingului	asigură abordarea profesionistă a marketingului produselor/serviciilor și la transpunerea în practică la toate nivelurile ierarhice ale unei instituții.).

Strategia de dezvoltare durabilă Uniunea Europeană – România
Strategia de dezvoltare a comunei Tilișca cap II. Analiza de potențial

Managementul patrimoniului	evidențiază gradul de utilizare al patrimoniului organizației dar și al fiecărui departament
Managementul riscurilor	atașate fiecărui obiectiv reieșit din strategia departamentului și implicit a instituției publice.
	Pentru creșterea capacității de planificare și îmbunătățirea managementului privind conducerea și coordonarea procesului bugetar, sunt încurajate și sprijinite autoritățile publice locale în elaborarea bugetelor pe bază de programe astfel încât resursele financiare să fie gestionate cât mai eficient iar costurile să fie direct proporționale cu rezultatele și a fost consolidat auditul financiar
	Sunt aprobate normele metodologice proprii, ghidul procedural, carta auditului intern și codul privind conduita etică a auditorului intern.

Un document important, **Planul de Urbanism General al Comunei Tilișca** este în curs de actualizare, urmând să fie supus dezbaterii publice, procedurii de obținere a avizelor, urmând a fi aprobat în formă finală, corespunzând PATJ-ului. Documentațiile PATJ sunt destinate cu precădere administrațiilor publice locale, care vor putea lua, pe baza acestora, decizii cu caracter strategic în dezvoltarea durabilă a teritoriului județean.

PATJ-ul este redactat în conformitate cu prevederile “Metodologiei privind cadrul conținut al documentațiilor de amenajarea teritoriului în concordanță cu Legea nr. 305 / 2001 privind amenajarea teritoriului și urbanismul ”

Pentru consolidarea autonomiei locale se prevăd relații de colaborare eficiente cu Consiliul Județean, consiliile locale din Mărginimea Sibiului și alte instituții publice din județ, fiind sprijinite constant autoritățile publice județene locale atât în vederea îmbunătățirii capacității administrative cât și în implementarea proiectelor de dezvoltare locală.

În vederea întăririi legăturilor interinstituționale și pentru îndeplinirea unor obiective de interes județean vor continua să fie dezvoltate parteneriatele existente și încheiate noi acorduri de parteneriat județene, regionale, naționale sau internaționale în diverse domenii de activitate (dezvoltare rurală, turism, cultură, formare profesională continuă, ș.a.). De asemenea, vor fi dezvoltate relații deschise și active cu mass-media pentru diseminarea informațiilor și realizarea transparenței actelor administrative și activităților de modernizare a instituției, în acest sens creându-se pe pagina web a instituției o rubrică dedicată mass-media.

STRATEGIA DE DEZVOLTARE A G.A.L. MĂRGINIMEA SIBIULUI

Prin Strategia de Dezvoltare a MĂRGINIMII SIBIULUI (2008 – 2013 – în curs de implementare) s-a urmărit impulsivitatea și coordonarea dezvoltării zonei prin valorificarea potențialului local, pentru a obține o dezvoltare teritorială zonală echilibrată.

Strategia răspunde cerințelor Programului de Dezvoltare Rurală – axa 4 LEADER.

Aplicarea strategiei (2008-2013) a impus și va impune fără echivoc cooperarea între actorii locali: administrația publică locală, celelalte instituții de la nivelul nordului județului, agenții economici, organizațiile non-profit și societatea civilă în ansamblu, cât și o intensă colaborare cu alți parteneri din țară, europeni și internaționali. În cursul anului 2015 se va elabora noua strategie a GAL Mărginimea Sibiului și va cuprinde principalele direcții de dezvoltare viitoare ale zonei.

Comuna *Tilișca* face parte din punct de vedere istoric și etnografic din Mărginimea Sibiului având deja accesate o serie de proiecte.